GLASILO PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV SLOVENIJE

LJUBLJANA, 26. JUNIJA 1963 — LETO XIII — ŠTEV. 12

PROSVETNI DELAVEC

Vprašanja, ki jih zastavljamo in rešujemo v šolstvu

Uredniški odbor Prosvetnega delavca se je odločil, da v zadnji številki letošnjega šolskega leta obrisno poda nekaj aktualnih vprašanj s področja šolstva, predvsem organizacije šolskega sistema. Ta vprašanja obravnavajo najrazličnejši organi in — kar je povsem razumljivo — je potrebno, da so o njih seznanjeni prosvetni delavci in da tako lahko vsak po svoje pripomore k popolnejši rešitvi stvari, ki se tičejo vse družbe.

Strokovno izobraževanje — novi predlogi in ukrepi

O tem, kako izgraditi vzgojno izobraževalni sistem za izobraževanje strokovnih kadrov, je bilo že veliko storjenega in napisanega. Kot republiški izvršilno — upravni organ za strokovno izobraževanje je bil postavljen poseben svet. Ta svet se je takoj lotil izgrajevanja šolskega sistema, ki bi zajel strokovno izobraževanje od poklicnih, tehniških in drugih šol druge stopnje do višjih in visokih šol. Svoj sistem je postavljal iz načelnega stališča, da je strokovno izobraževanje del celotnih prizadevanj za dvig delovne storilnosti in pospeševalen element pri izgradnji sodobnih družbenih odnosov.

Kakor je znano, je svet s svojim »Priporočilom o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v LR Sloveniji«, ki ga je sprejela Ljudska skupščina 23. novembra 1961, konkretiziral temeljna načela zvezne resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov za potrebe in pogoje v Sloveniji. Na temelju izobrazbe, ki naj jo da obvezno osnovno šolanje, je svet opravil naslednje delo:

1. opredelil je izobraževalne dejavnosti, s katerimi naj se glede na njihovo prirodo ukvarjajo gospodarske organizacije in ustanove družbenih služb;

2. izdelal je osnutek bodočih poklicnih šol, ki naj bi se osnovale namesto dosedanjih vajenskih šol in šol s praktičnim poukom; osnutek je široka javna razprava potrdila;

3. pripravil je osnovno problematiko za bodoče razprave o tehniških in njim ustreznih strokovnih šolah za gospodarstvo in družbene službe.

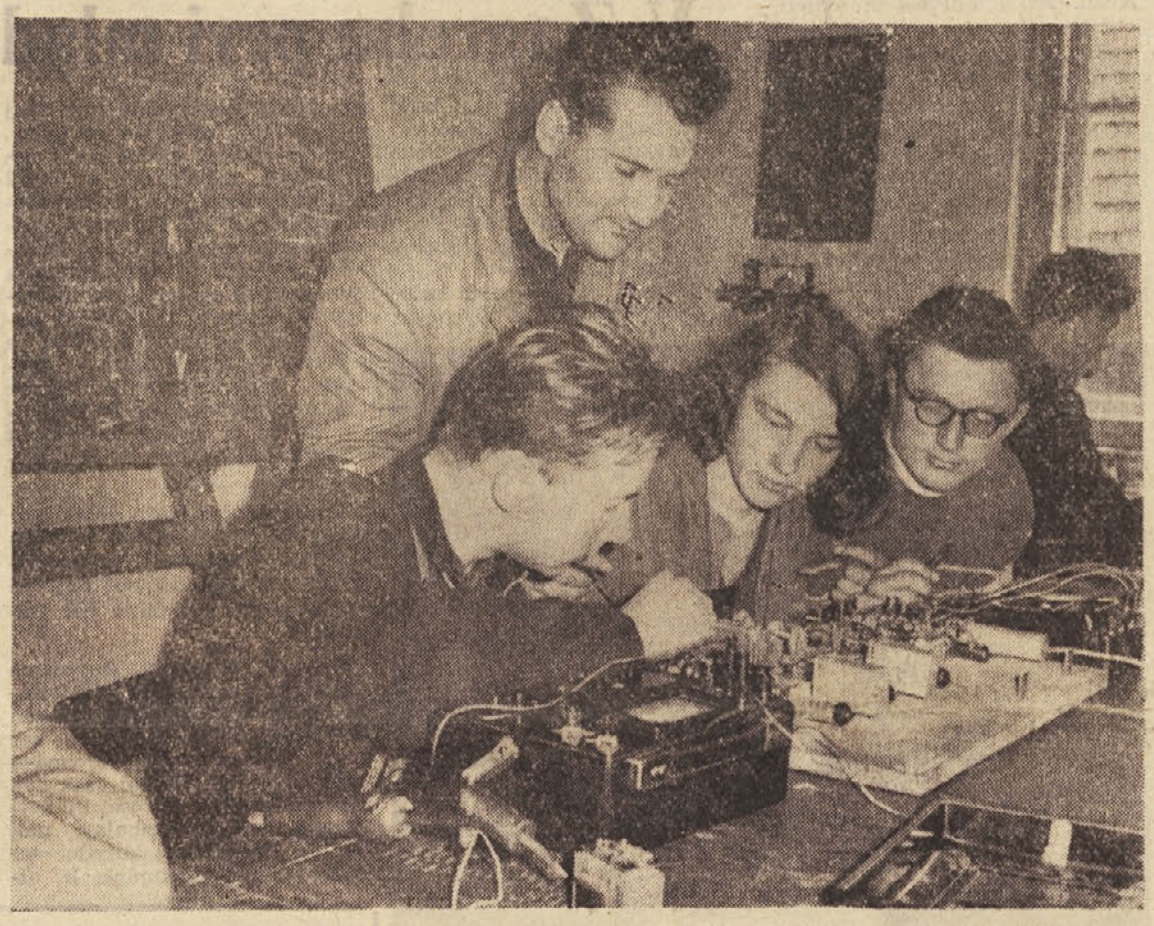

Učilnica Šolskega PTT centra v Ljubljani

Trenutno stanje izobraževalne dejavnosti v gospodarskih organizacijah in ustanovah družbenih služb

Po zamisli sveta vso izobraževalno dejavnost zajemajo izobraževalni centri. Ti centri pa lahko širijo svoje delo in ga usmerjajo skladno z osnovnimi smotri takšnega izobraževalnega procesa, če imajo v gospodarskih organizacijah vodstveni in samoupravni organi jasno začrtano kadrovsko politiko. Trenutno pa je stanje takšno, da se pri investicijah upoštevajo osnovna sredstva, obide pa se kadre, ki naj te nove investicije naredijo rentabilne. Zanimivo je dejstvo, da nekatera podjetja životarijo toliko časa, dokler ne spremenijo prav kadrovske politike. Znan je primer, da so celo v ISKRI ugotovili, da potrebujejo okoli 300 novih elektro inženirjev (številka je ogromna, če upoštevamo, da smo po vojni dobili okoli 600 novih elektro inženirjev), če hočejo rentabilno izpolniti odobrene naloge. So pa tudi gospodarske organizacije, kjer delajo z manjšo zmogljivostjo, ker pri postavitvi tehnične osnove niso mislili na dovoljno število strokovnega kadra. Škoda je velika, saj so to tudi podjetja, ki imajo vse možnosti za povečanje izvoza.

Veselo so se poslovili od šole dijaki koprske Ekonomske srednje šole

Trenutno stanje ni zadovoljivo. V letu 1962 je imelo lastno izobraževalno službo 88 % podjetij, **kar predstavlja le slabih 6 % vseh gospodarskih organizacij.** Te organizacije sicer vključujejo 41,5 % od vseh zaposlenih v industriji, rudarstvu, gradbeništvu in kmetijstvu, a vendar ostaja še več kot polovico zaposlenih izven rednih oblik strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja. To pa vsekakor ne vpliva ugodno na večjo storilnost in kvaliteto dela. Slabo stanje pojasnjuje tudi realizacija materialnih sredstev, **saj so za izobraževanje uporabili le 57,4 % vseh sredstev** iz 1 odstotka izplačanih osebnih dohodkov v breme poslovnih stroškov. Tudi porazdelitev teh stroškov kaže, da razviti izobraževalni službi ta sredstva ne zadostujejo, a pri nerazviti ostajajo. Razumljivo je, da bi bilo potrebno najti oblike združevanja teh sredstev iz teh virov pri srednjih in manjših podjetjih.

Do kod smo s poklicnimi šolami

Svet SRS za strokovno izobraževanje se je odločil, da pred dokončno organizacijo poklicnih šol opravi tiste naloge, ki bodo ugodno vplivale na začeto delo poklicnih šol. Med te naloge sodijo: zagotovitev pomoči gospodarskih zbornic in matičnih organov družbenih služb, krepitev strokovne pomoči in prosvetno pedagoške službe, razčistiti probleme okoli ustanoviteljstva in financiranja, uresničiti izobraževanje učnih kadrov, urediti odnos poklicnih šol do reforme v tehniških in njim podobnih ustreznih strokovnih šolah za gospodarstvo in družbene službe in ureditev pravnih predpisov.

Izmed vseh omenjenih nalog se javljajo najtežji in najbolj karakteristični pokazatelji pri problemih ustanoviteljstva in financiranja. Kakor za sedanje vajenske šole in šole s praktičnim poukom tudi za bodoče poklicne šole ostaja odprto, kdo naj bo ustanovitelj. Takšno stanje povzroča finančne težave v teh šolah. V letu 1962 je bilo v teh šolah 35 % vseh učencev in dijakov, ki se po končani osemletki izobražujejo v kakršnikoli šoli do vključno univerze. Kljub številčnosti pa so te šole dobile od celotnih sredstev za osnovno dejavnost vseh šol (seve, brez osnovnih šol) le 23 odstotkov. Tudi je zelo visok odstotek sredstev, ki so jih te šole dobile z lastno dejavnostjo. Družbeni skladi za šolstvo so te šole financirali s 24 %, gospodarske organizacije iz lastnih sredstev s 33 %, **a z lastno dejavnostjo in šolninami so te šole ustvarile celo 43 % sredstev.** Zdi se, da lastna dejavnost šol že presega dovoljene pedagoške norme. Morda bi to lahko ilustrirali s primerom steklarske šole v Rogaški Slatini, kjer z lastno dejavnostjo in s šolninami pokrivajo vse izdatke za osnovno dejavnost. Tudi problem šolnin v nekaterih šolah postaja resnejši problem. Problem osvetljuje še to, da so v preteklem letu družbeni skladi za šolstvo (občinski in republiški) prispevali za to vrsto šol slabih 7 odstotkov svojih sredstev. Gospodarske zbornice so doslej pomagale, odslej bo tudi to otežkočeno. Negotove so tudi investicije teh šol. Lani so te šole bile deležne le 11 odstotkov vseh sredstev, vloženih za investicije v izobraževalne ustanove (vključene so osnovne šole).

Osnovni problemi tehniških in njim ustreznih strokovnih šol za gospodarstvo in družbene službe

Ob ustanavljanju poklicnih šol se nujno zastavlja vprašanje, kakšni odnosi nastajajo med temi in tehniškimi šolami in med temi šolami skupaj in visokošolskimi zavodi. Eden izmed odnosov je odnos med kapacitetami poklicnih, tehniških in njim ustreznih strokovnih šol ter visokošolskih zavodih. Po zveznih podatkih pride na **enega visokošolskega študenta 2,6 učencev vseh šol druge stopnje.** V Sloveniji znaša to **razmerje 1:3,1.** Stanje laže ocenimo, če ga primerjamo z razmerji v drugih državah. V Švedski je razmerje 1:11,9, v ZR Nemčiji 1:14,2, v Angliji 1:29 itd. Primerjava pove jasno, da so naša razmerja vsekakor neskladna.

Tudi finančni položaj tehniških in njim ustreznih strokovnih šol še ni urejen. **Te šole so lani vključevale 19 odstotkov vseh učencev druge stopnje, a so bile deležne le 17 odstotkov vseh sredstev** za osnovno dejavnost šol druge stopnje. Tudi investicije niso v pravilnem razmerju, saj so te šole lani dobile komaj 6 odstotkov vseh investicijskih sredstev za te namene.

Ob teh osnovnih problemih teh šol se čuti potreba, da bi pomagali ustvariti takšne zamisli, ki bi uresničile šolanje takšnih tehnikov, kakršne bosta v prihodnje zahtevala gospodarstvo in družbene službe. Na mnogih tehniških šolah je praktični del vzgoje le informativno simboličnega značaja in zato absolventi teh šol v organizaciji proizvodnje ne morejo zadostiti osnovni funkciji tehnikov, ki je v tem, da so tehniki nujen člen med znanstveniki, konstruktorji, projektanti in drugimi kadri s fakultetno izobrazbo na eni strani ter neposrednimi izvajalci njihovih zamisli na drugi strani.

Predlogi in ukrepi

Nedvomno je potrebno resno in stalno obravnavati strokovno izobraževanje, saj brez njega kot raziskovalnega dela ni možno doseči stalnega napredka. Institucija (tudi banke), ki odobravajo posojila, bodo morale pretresti tudi to, kakšne kadrovske zagotovitve daje interesent za kredite, ker tudi zagotovitev strokovnega kadra ob uvajanju moderne tehnologije daje zagotovilo za rentabilnost in uspešnost investiranja.

Prav tako je potrebno, da vsi organi (republiški sekretariat za šolstvo, gospodarske zbornice, podjetja in šole) stalno skrbijo za uresničenje predlogov in priporočil, ki jih je zbral republiški svet za strokovno šolstvo in to objavil v odprtem pismu. To je važno že zato, ker mnogo sredstev, ki bi jih bilo možno zbrati v ta namen, ni bilo izkoriščenih za to izobraževanje.

Stalno spremljanje in izvajanje zahteva organizacijske in kadrovske okrepitve. Izvršni svet se je na zadnji seji poleg omenjenih predlogov zavzel, da naj gospodarska zbornica neposredno in trajno skrbi za uspešen razvoj strokovnega izobraževanja v gospodarskih organizacijah in to v obliki in smeri, ki najbolj odgovarja interesom in potrebam posameznih gospodarskih organizacij. V enakem smislu naj za področja družbenih služb za to skrbijo pristojni republiški sekretariati. Poleg tega je treba posvetiti posebno pozornost materialnim pogojem ustanov za strokovno izobraževanje. Gospodarska zbornica in republiški sekretariati morajo pripraviti pred pričetkom šolskega leta ustrezne predloge za rešitev odprtih finančnih vprašanj, poskrbeti za prilagajanje učnega programa potrebam strokovnega izobraževanja ter za pravilno nagrajevanje pedagoškega kadra v strokovnem izobraževanju. Hkrati je treba krepiti republiški zavod in medobčinske zavode s strokovnjaki za področje strokovnega izobraževanja. Pri izdelavi programa sedemletnega plana je upoštevati tudi problem strokovnega kadra, ker nam to daje priložnost, da se sistematično uredi tudi reprodukcija kvalitetne delovne šole.

Usposabljanje učnega osebja za osnovne šole

Že dalj časa tečejo razprave o novih oblikah in zahtevah pri usposabljanju učnega osebja za osnovne šole. Problem zastavlja praksa in rešitev zahteva jasne načelne opredelitve.

Stanje in potrebe po učnem kadru za osnovne šole v Sloveniji

V zadnjem času se je povečalo število oddelkov na osnovnih šolah in število učencev na višji stopnji osnovne šole. Reforma je vnesla v osnovno šolo vrsto novih nalog in dejavnosti. Pomembnejši so postali predmeti, ki zahtevajo predmetne učitelje itd ... Od šolskega leta 1959/60 do šolskega leta 1962/63 se je število učencev osnovnih šol povečalo od 228.364 na 245.611. Primerjava je zanimiva za višje razrede s predmetnim poukom. Tako je bilo v šestem razredu v šolskem letu 1959/60 26.627 učencev, v šolskem letu 1962/63 pa 33.066; v sedmem razredu 18.336 učencev v šolskem letu 1959/60 in 26.555 v šolskem letu 1962/63 in v osmem razredu se je število učencev v tem času povečalo od 11.100 na 19.930.

Ob koncu lanskega leta je bilo v osnovnih šolah 8962 rednih in honorarnih učnih moči s polno zaposlitvijo, med temi 6388 učiteljev za razredni pouk. Ker je bilo 5288 oddelkov z razrednim poukom, je torej 1100 učiteljev za razredni pouk preveč. Število oddelkov z razrednim poukom pada, kar pomeni, da bo presežek učiteljev ,usposobljenih za razredni pouk, v prihodnje še večji. Stanje učnega osebja za predmetni pouk je drugačno. Skupno število učiteljev za predmetni pouk je 2070, število oddelkov za 2437. Za te oddelke bi potrebovali 3400 predmetnih učiteljev. Tako je sedaj 1400 predmetnih učiteljev premalo. K temu je potrebno dodati še to, da morajo imeti tudi učitelji za razredni pouk višjo strokovno usposobljenost.

Predlogi in ukrepi

Ker pedagoška usposobljenost učnovzgojnega osebja ni ustrezna z vsemi nalogami reformirane osnovne šole, bi prepočasno reševanje višje strokovne usposobljenosti učnovzgojnega osebja nedvomno povzročilo dolgotrajno škodo, ki bi se poznala tudi pri srednjem in visokem šolstvu. Ko je Izvršni svet na zadnji seji razpravljal o tem, se je odločil, da naj posebna komisija najde najprimernejšo obliko usposabljanja učnovzgojnega osebja za osnovno šolo. Ta komisija naj do jeseni pripravi vsestransko in vsebinsko utemeljen predlog in upošteva programske, kadrovske in materialne oziroma investicijske elemente, ki so pogoj za uspešno spremembo šolanja učiteljskega kadra in bo tako možno že v prihodnjem letu uresničiti načrte in uveljaviti pozitivne spremembe, ki so nujne.

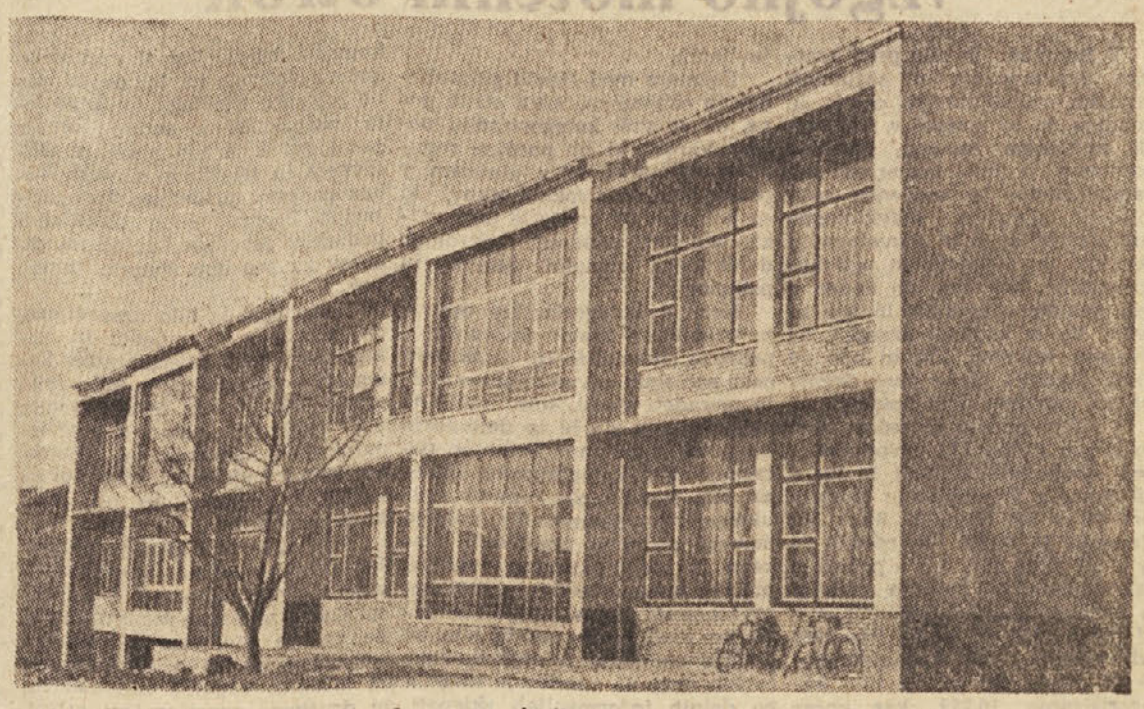

Osnovna šola v Sežani — eno izmed novo zgrajenih šolskih poslopij v naši republiki v zadnjih letih

OBISK LJUBLJANSKIH PEDAGOGOV V BEOGRADU

Skupina ljubljanskih šolskih upraviteljev in prosvetnih svetovalcev je vrnila obisk enaki skupini upraviteljev iz beograjske občine Čukarice.

Sprejem v Beogradu je bil zelo prisrčen. Skrbno so pripravili delovni program, da smo se že doma pripravili na razpravo o določenih vprašanjih.

Obiskali smo zavod za prosvetno pedagoško službo mesta Beograda in osnovne šole: »Braće Jerković«, »Vladimirja Nazorja«, »Filipa Klajića« in »Nikole Tesla«.

Na zavodu smo se pogovorili o oblikah sodelovanja s šolami. Zavod ima 37 svetovalcev in 60 zunanjih sodelavcev za preko 300 šol.

S šolami sodelujejo v različnih oblikah. Pogosti so pregledi šol, ki so: obči — ti trajajo več dni in jim sledijo sestanki s kolektivi in obširna poročila; pregledi po določenih problemih, ki jih proučujejo; informativni pregledi, v katerih svetovalci na začetku šolskega leta ugotavljajo, če se je pouk pričel po pripravljenih programih, ob koncu pa pregledujejo analize v zvezi z realizacijo učnih načrtov in načrta šole.

Druga oblika sodelovanja so strokovna društva in strokovni aktivi po predmetih, v katerih delajo svetovalci kot organizatorji ali predavatelji.

Resno strokovno in družbeno politično moč predstavljajo občinski aktivi upraviteljev. Komune redno rešujejo vsa vprašanja s področja prosvete s pomočjo teh aktivov.

Največjo pozornost je zavod za PPS posvetil vprašanju položaja in dela šolskih upraviteljev, ker želi, da bi bili čimprej pedagoški vodje šol, ki bi se ukvarjali prvenstveno s kvaliteto pouka.

Zavod skrbi tudi za strokovno izpopolnjevanje učiteljskega kadra. V prostem času je organiziral veliko število seminarjev, ki so zajeli skoraj štiri tisoč prosvetnih delavcev.

V zvezi s šolskimi kolektivi raziskujejo probleme šolstva prosvetni svetovalci in nekateri univerzitetni profesorji. Tudi vsaka šola zasleduje vse leto neko vprašanje, ki ga ob koncu analizira, posreduje zavodu in ostalim šolam. Pri proučevalnem delu so se uveljavile predvsem gimnazije.

Redno je sodelovanje predstavnikov občinskih svetov z zavodom in s šolami. Tako so na sestankih šolskih kolektivov, na posvetovanjih zavoda za PPS največkrat prisotni predsedniki in sekretarji, ki živijo z aktualno tematiko terena.

HODNIKI POLNI CVETJA ...

Obiski na šolah so bili za nas zelo zanimivi in prijetni, saj so nas povsod pričakali z izredno naklonjenostjo in gostoljubnostjo.

Šola »Braće Jerković« nas je presenetila s pestro ureditvijo. Prostorni hodniki so namreč polni zelenja, cvetja, kanarčkov, okusnih izdelkov učencev, kar ustvarja prijetno razpoloženje. Čeprav je šola nova, si je že pridobila tradicijo prav z gojenjem cvetja in okrasnega grmičja v okviru šolske zadruge, ki je imela 3,5 milijona dohodkov. Še važnejše pa je to, da je dosegla velik kulturni vpliv na svojo okolico. V neposredno okolico šole se naseljujejo ljudje iz notranjosti dežele, se zaposlujejo v industriji in posnemajo šolo pri urejanju novih stanovanj in vrtov.

Po ogledu šole smo razpravljali o svobodnih aktivnostih. Učenci te šole so prejeli za velike uspehe dve prvi nagradi v jugoslovanskem merilu. V razpravi smo prišli soglasno do zaključkov: da morajo biti letni načrti svobodnih aktivnosti sestavni del programa šole, da se naj organizirajo le tiste oblike, za katere imamo materialne in kadrovske pogoje, da so nekatere uspešnejše, če se vršijo v seminarski obliki, da smejo sodelovati učenci največ v dveh dejavnostih, da niso preveč obremenjeni. Tako so zajeli na tej šoli v svobodnih dejavnostih 80 % učencev.

Tudi na šoli »Filipa Klajića« so nas sprejeli prisrčno in toplo. Učenci so nas pozdravili s petjem, igranjem in slovenskim nagovorom.

RAZGOVOR O TEMELJIH SOCIALISTIČNE MORALE

Razgovor o temeljih socialistične morale v naših šolah je načel predstavnik sveta za prosveto. Pojasnil je, da so opustili to kot poseben predmet in težijo k temu, da bi izdelali podrobne učne načrte moralnega vzgajanja za vsako razvojno stopnjo. Vsakemu učitelju (pa tudi staršem) želijo dati v roke priročnik — moralni kodeks.

Precej različna so bila mnenja o oblikah posredovanja te snovi. Izoblikovala pa so se enotna gledišča, da bi morala celotna družba zlasti preko komunikacij bolj enotno in skladno vplivati na mladino, da bi moral biti vsak državljan na vsakem koraku tudi vzgojitelj, da bi morali biti vzgojni vplivi staršev še bolj koordinirani z moralnimi normami družbe. Šola pa jih mora razvijati od vstopa v šolo z vsebino pouka, z metodami dela in organizacijo takih situacij, ki največ prispevajo k formiranju socialistične osebnosti.

Tovarišica upraviteljica je naglasila še pomemben faktor vzgajanja, to je učiteljeva osebnost, njegovo osebno prepričanje in marksistično znanje. Zato večina članov tega šolskega kolektiva, ki so člani ZKJ, izredno študira na dveletni partijski dopisni šoli.

Na šoli »Nikole Tesle« smo razpravljali o organizaciji šole in njenega dela. Izmenjali smo izkušnje o sestavljanju statutov šol.

Naši beograjski prijatelji so poskrbeli poleg izčrpnega delovnega programa tudi za zanimivosti in razvedrilo. Peljali so nas na naše najmodernejše letališče v Surčinu, razkazali so nam sodobno urejen športni center na Košutnjaku in muzej na Topčideru.

Mnogo gostoljubja, iskrenega prijateljstva in veselja smo doživeli na družabnem večeru, ki so ga pripravili naši gostitelji na Avali. Tu so bili vsi upravitelji občine Čukarice, predstavniki občine, komiteja, zavoda za PPS in drugi povabljeni gostje. V napitnicah se je ponavljala radost, da smo navezali tesne stike pri reševanju šolske problematike, in želja, da se ta oblika sodelovanja med ljubljanskimi in beograjskimi upravitelji utrdi kot stalna oblika izmenjavanja izkušenj in poglabljanja prijateljstva med našimi narodi.

M. J.

Iz šole raznih strok v Ljubljani: dijaki frizerske stroke pri učenju

V Zagrebu prvi mladinski hotel

Mladim izletnikom, ki bodo obiskali Zagreb, poslej ne bo več treba tavati po ulicah, ko bodo utrujeni, ali pa posedati po parkih, če bodo čakali na vlak. Odslej si bodo lahko oddahnili v »svojem« hotelu, ki so ga odprli v Zagrebu na Dan mladosti.

Objekt, ki je namenjen mladim obiskovalcem mesta, so začeli graditi pred tremi leti, zanj pa so porabili okoli 150 milijonov. Hotel je okusno opremljen in zelo udoben, zgrajen je v obliki šesterokotnika. Ima dvaintrideset spalnic z 240 ležišči. V vsakem nadstropju je poleg klubskega prostora še čajna kuhinja (samopostrežna) ter tuši in sanitarne naprave. V pritličju hotela, ki ima centralno kurjavo, je še recepcija, sprejemnica in garderoba ter pisarna mladinske turistične poslovalnice FSJ, medtem ko je v šestem nadstropju še terasa ter prostor za seminarje.

Za Zagrebom bosta dobila podobne mladinske hotele še Reka in Split, že prihodnje leto pa bodo zrasli takšni domovi tudi po drugih večjih mestih v SR Hrvatski.

V naši republiki še nismo tako daleč: zdaj šele ugotavljamo, da bi bil Ljubljani takšen hotel potreben posebno zato, ker je tudi to mesto močan prehoden turistični center. Skoraj vsak dan obiskuje Ljubljano precej ljudi — posebno mladih, prihajajo tudi številne šolske ekskurzije ter druge izletniške skupine, ki nimajo kam, ko si ogledajo mesto. Da, ko bi imeli mladinski hotel — tako pa...

Beograjski prosvetni delavci obiskali Maribor

Pred dvema letoma so pionirji mariborske osnovne šole »Otona Župančiča« prvič obiskali beograjske pionirje oziroma šolo »Franceta Prešerna«. Tudi kasneje je bilo še več podobnih obiskov, ki utrjujejo med mladino bratstvo jugoslovanskih narodov. Pionirji obeh šol si dopisujejo, prijateljske vezi pa družijo tudi oba učiteljska kolektiva.

V drugi polovici letošnjega maja je dopotovalo na obisk v Maribor 22 članov učiteljskega kolektiva iz Beograda, ki so obiskali osnovno šolo »Otona Župančiča« ter osnovno šolo »Staneta Rozmana«. Po hospitacijah, ki so jih imeli v obeh šolah, so se Mariborčani pogovarjali o delovnih metodah ter uspehih v šoli.

Prosvetni delavci beograjske in mariborske šole so nato obiskali Pohorje, med drugim pa še ptujski muzej.

N. C.

Opozorilo

V skladu z okrožnico sekretariata sveta za šolstvo SRS glede razpisov delovnih mest za učno-vzgojno in drugo osebje šol in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodov opozarjamo šole in za šolstvo pristojne organe občinskih skupščin, da bomo izdali posebno številko Prosvetnega delavca z naknadnimi razpisi, in sicer bo številka izšla 10. julija 1963; uredništvo lista bo sprejemalo razpise za objavo do vključno 4. julija 1963. Pri razpisih naj se šole drže navodil omenjene okrožnice.

NAROČNIKOM IN BRALCEM NAŠEGA LISTA ŽELIMO PRIJETNE POČITNICE!

Tudi modeliranje sodi k likovnemu pouku. (Z osnovne šole M. Bračiča v Kočevju)

KOMPAS LJUBLJANA

prireja JESENSKO KROŽNO POTOVANJE z luksuzno motorno ladjo »Jadran« po SREDOZEMLJU:

Reka—Pirej/Atene—Heraklion na Kreti—Aleksandrija Reka—Pirej/Atene—Heraklion na Kreti—Aleksandrija—Kairo—Gize—Bengazi—Catania—Bari—Benetke—Reka.
Odhod iz Ljubljane 21. oktobra. Potovanje traja 14 dni.

KOMPAS LJUBLJANA

vabi tudi na druge izlete, ki jih prireja z modernimi turističnimi avtobusi:

šestdnevni avtobusni izlet PO ŠVICI; šestdnevni avtobusni izlet na AZURNO OBALO; šestdnevni izlet v PARIZ; šestdnevni avtobusni izlet v SAN MARINO-RIM; štiridnevni avtobusni izlet po DOLOMITIH; štiridnevni avtobusni izlet v BUDIMPEŠTO in drugi.

Prijave sprejemajo poslovalnice KOMPASA, kjer zahtevajte tudi programe izletov.

Kategorizacija in evidenca vzgojno motenih otrok

V Beogradu je bilo pred kratkim posvetovanje o aktualnih problem rehabilitacije otrok in mladine, ki so moteni v fizičnem ali psihičnem razvoju. Posebna pozornost je bila usmerjena na kategorizacijo in evidenco take mladine. Društvo defektologov Jugoslavije, ki je to posvetovanje sklicalo, je v posebnem referatu obrazložilo, kaj smo do danes v tem pogledu napravili in kje so ovire, da se zadevni predpisi ne izvajajo, oziroma, kaj bi bilo še treba ukreniti, da se pred dvema letoma začeto delo pospeši.

V SFRJ je bilo do sedaj ustanovljenih preko 120 prvostopenjskih strokovnih komisij in to: v SR Srbiji z Vojvodino in Kosmetom 80, v SR Hrvatski 34, v SR Sloveniji 21, v SR Makedoniji 16 in v SR Črni gori 5. Po podatkih Sekretariata za ljudsko zdravje in socialno politiko SIV-a je bilo od julija 1960 do konca leta 1962 prijavljenih za kategorizacijo 40.407 otrok. Od teh je bilo kategoriziranih 10.759, kar znese 27,7 % od skupnega števila prijavljenih.

Razmere med števili prijavljenih in okategoriziranih otrok pove, da se vrši kategorizacija počasi. Vzroki, ki jih poedine republike navajajo, so v glavnem v pomanjkanju strokovnjakov, ki so potrebni za komisije (zdravniki, pediatri, psihiatri, nevrologi, defektologi, socialni delavci in psihologi).

Ker je kategorizacija osnova za pridobitev pravic po uredbi o poklicni rehabilitaciji invalidnih oseb socialnih zavarovancev, imajo prizadeti starši, šole in občine velik interes, da bi to delo teklo hitro in nemoteno. Toda še počasneje kot kategorizacija poteka delo invalidskih komisij socialnega zavarovanja. Te morajo namreč ponovno pregledati vsakega okategoriziranega otroka, predno prizna Zavod za socialno zavarovanje upravičenost zahtevka po plačevanju oskrbovalnine. Točnih podatkov o rešenih zahtevkih sicer ni, vendar je mogoče po delnih informacijah sklepati, da je od vseh vloženih rešena komaj četrtina. Vsi ti razlogi so gotovo vplivali na to, da je bilo ob pričetku tekočega šolskega leta vključenih v redno šolanje manj otrok z motnjami v duševnem in telesnem razvoju, kakor pa pred pričetkom kategorizacije, čeprav je iz navedenih podatkov razvidno, da je kandidatov za posebno šolanje znatno več.

Poleg tega je bilo ugotovljeno, da pravilnik o evidenci in kategorizaciji ne zajema vseh kategorij psihofizično prizadetih otrok. Taki otroci so na primer težji epileptiki, otroci z emocionalnimi in karakternimi okvarami, kakor tudi otroci, ki se morajo dalj časa zdraviti in biti zato hospitalizirani.

Prav tako tudi ni rešeno vprašanje tistih otrok, za katere predvideva drugi odstavek 65. člena splošnega zakona o šolstvu posebne zvezne predpise za osnovno izobraževanje in vzgajanje. Tu so mišljeni vzgojno zanemarjeni in družbeno neprilagojeni otroci. Teh sicer ni veliko, predstavljajo pa med našo osnovnošolsko populacijo problem, ki ga ni mogoče reševati z rednim šolanjem in običajnimi pedagoškimi postopki. Po pretežni večini gre za intelektualno insuficientne, emocionalno prizadete in značajsko neuravnovešene otroke, ki potrebujejo za uspešno vzgajanje, oziroma prevzgajanje poseben pedagoški prijem. Vsled pomanjkljivih zveznih predpisov, kakor že omenjeno, so nekatere republike tistim zavodom, ki za take otroke že obstajajo, priznale status posebnih šol, nekatere republike pa še čakajo na zvezne predpise.

Potrebna bi bila vsekakor podrobna analiza vsega dosedanjega poteka kategorizacije, da bi se moglo izdelati konkretne predloge tako za dopolnitev samega pravilnika, kakor tudi drugih predpisov, ki so v zvezi z njim. Zato je bil sprejet sklep, da se sestavi zvezna komisija v okviru Društva defektologov Jugoslavije z nalogo, da napravi tako analizo s konkretnimi predlogi za izboljšanje celotnega postopka kategorizacije.

Veliko se je rapravljalo tudi o tem, da je otrok iz poedinih kategorij razvojnih motenj mnogo več, kot pa znašajo kapacitete obstoječih šol in zavodov. Za nekatere kategorije, kot na primer za logopate, slabovidne, močno naglušne, jih sploh ni. Organi prosvete, kakor drugi odgovorni činitelji, bodo morali posvetiti temu dejstvu večjo pozornost kot doslej in poskrbeti, da se tudi za te kategorije otrok odprejo posebne šole in zavodi.

Postopek za dosego pravice do rehabilitacije na osnovi socialnega zavarovanja je treba skrajšati. Udeleženci so bili mnenja, da bi se dalo to doseči učinkovito na ta način, da bi invalidske komisije upoštevale izvide prvostopenjskih komisij kot strokovna mišljenja in ne izvajale celotnega postopka ponovno. Na ta način bi potekalo delo ne samo hitreje, temveč tudi ceneje.

V zvezi s kategorizacijo in evidenco razvojno motenih otrok se je na posvetovanju razpravljalo tudi o profesionalnem usposabljanju in zaposlitvi te mladine. Sprejeto je bilo načelo tkz. substidiarnosti, kar pomeni, da naj se v invalidske delavnice katerekoli vrste pošiljajo, oziroma profesionalno in delovno usposabljajo le tisti, ki se ne morejo usposobiti ali zaposliti pod normalnimi delovnimi pogoji. Posebno primanjkuje delavnic za delovno usposabljanje mentalno nezadostno razvitih. Prav ti otroci pa postanejo do dovršeni šolski obveznosti lahko zelo dobri delavci za določene vrste dela, če se jih zato seveda usposobi.

Tudi obstoječe invalidske delavnice imajo težave, ker nimajo zagotovljene materialne in finančne osnove. Tudi strokovnih kadrov primanjkuje v takih delavnicah. Na splošno so ugotavljali, da so v tehničnem pogledu slabo opremljene, da je strokovnost kadrov nizka in da se zato v takih delavnicah ne morejo doseči zadovoljivi rezultati. Če v takih delavnicah delajo zaposleni pod težkimi ali slabimi delovnimi pogoji, potem se ne morejo toliko usposobiti, da bi se lahko integrirali v proizvodnjo pod normalnimi pogoji. Iz tega jasno sledi, da je treba vse te pomanjkljivosti v invalidskih delavnicah odpraviti. Predvsem bi morali imeti strokovni instruktorji v invalidskih delavnicah specialno pedagoško izobrazbo. To nalogo bodo morale prvenstveno opraviti defektološke šole. Pa tudi gospodarske organizacije bodo zaposlitvi invalidov morale posvetiti večjo pozornost.

Na posvetovanju je bilo načetih še mnogo drugih problemov s področja rehabilitacije razvojno motenih otrok. Posebne omembe je vredno vprašanje metodologije defektološkega dela ter učnih načrtov in programov posebnih šol in zavodov. Prihodnje posvetovanje defektologov naj bi obravnavalo prav ti dve temi.

–č

SKUPNOSTI SO NAJŠIRŠA OBLIKA SAMOUPRAVE UČENCEV

V Klubu ljudskih poslancev Slovenije je bilo pred nedavnim posvetovanje o samoupravi v šolstvu, ki ga je organiziral CK ZMS.

Na posvetovanju, ki se ga je med drugimi udeležil tudi sekretar Sveta za šolstvo SRS Boris Lipužič, je govoril Emil Rojc o samoupravi učencev kot nepogrešljivem elementu nove pedagoške prakse pri organiziranju učno vzgojnega procesa.

V razpravi so sodelovali: prof. Stanko Gogala, dr. Ivo Toličič, Franc Strmčnik, Vladimir Cvetko, Boris Lipužič in drugi.

Splošni zakon o upravljanju v šolah je dal družbeno pedagoško in pravno osnovo za razvijanje skupnosti učencev kot obliko, ki omogoča in zagotavlja sodelovanje učencev pri upravljanju šole, pri reševanju problemov pouka, organizacije notranjega življenja šole, in to s samostojnim reševanjem, ali pa s soodločanjem pri vprašanjih v skladu s pravicami in dolžnostmi. — je v uvodu poudaril **Emil Rojc.**

Skupnosti učencev so se doslej v polni meri uveljavile. Našle so svoje mesto v šoli kot najširša oblika samouprave učencev, preko katere vpliva organizacija ZM na razvoj pravilnih odnosov v šoli, pospešuje reševanje vsakodnevnih problemov v učno vzgojnem procesu in izvenšolskem delovanju učencev. Po večletni praksi in izkušnjah ugotavljamo, da so skupnosti v večini primerov opravičile pričakovanja, čeprav začetne slabosti v njihovem delu še niso premagane. Dosedanje (pretežno) aktivistično pristopanje k problematiki samouprave učencev je namreč pogosto vodilo v črno-bele ocene o šolski mladini v zvezi z njeno zrelostjo in sposobnostjo za samoupravo, nerazumevanje njene vloge itd. — ni pa temeljilo na upoštevanju psiholoških in sociоloških aspektov samouprave učencev.

Učenec naj bo soustvarjalec učno-vzgojnega procesa

V praksi se vse prepočasi uveljavlja načelo, naj bo učenec soustvarjalec učno vzgojnega procesa, zato pa je treba odgovornost za uspešnost tega procesa prenašati tudi nanj. Prizadevati si bomo morali, da bo nov učni kader, ki se usposablja v sedanjih pogojih, delal z novimi koncepti in pogledi na aktivno vlogo učenca v učno vzgojnem procesu, ki odgovarjajo razvoju družbenih odnosov.

Šolska vodstva mnogokrat ne upoštevajo mnenj mladih in sprejemajo razne sklepe, ki zadevajo v prvi vrsti učence, tako da so le redki primeri, ko je npr. pri sestavljanju pravil šole sodelovalo vodstvo šolske skupnosti.

Skupnosti učencev ne bodo smele biti v prihodnje le tribune učencev za razpravljanje o raznih vprašanjih šole, temveč bodo morale pri reševanju določenih problemov tudi same sprejeti del nalog. Samoupravo bo treba razširiti tudi na področja dela učencev v kabinetih, šolskih delavnicah, dijaških knjižnicah ipd. Pedagoške službe čaka naloga,da uvedejo kot stalno prakso seminarje za usposabljanje učiteljev za delo s skupnostmi učencev, medtem ko naj bi pedagoška vodstva šol za vzgojo učiteljskega kadra podrobneje seznanjala ta kader z metodološkimi in ostalimi načeli razvijanja samouprave učencev.

E. Rojc je v zvezi s temi vprašanji govoril tudi o odnosu šolske mladine do učenja in dela. Aktivizacija učencev za učenje bi bila lahko mnogo večja, ko bi bolje izkoriščali potencialne možnosti (z večjim vključevanjem aktivnih metod dela) in izobraževalni proces tesneje povezovali s kontrolnim. Če bomo hoteli stopnjevati kakovost pouka, bomo morali med drugim strokovno obdelati metodiko pisanja učbenikov, zasnovati pouk prirodoslovnih ved (pogosteje) na eksperimentalen način itd. Predvsem pa lahko dosežemo boljši in zavednejši odnos mladine do učenja z uveljavljanjem zavestnega uvidevanja osebne perspektive edino z delom in prizadevanjem v učenju.

Pomoč pri samoupravi učencev naj bo posredna

V razpravi na tem posvetovanju je prof. **Gogala** dejal, da se pedagoška teorija doslej še ni podrobneje ukvarjala z vprašanjem razrednih in šolskih skupnosti, ki naj bi ne imele le družbeno vzgojnega načela, temveč tudi didaktično. Šolsko upravljanje naj bi pojmovali kot posebno področje aktivnosti mladega človeka, družbeno področje njegovega delovanja ter neko posebno sredstvo, s katerim se lahko pospešuje njegova vzgojna rast.

Šolska in razredna skupnost ne bi smeli delovati le v okviru šolskega življenja, temveč kot neka povezanost posameznih članov razreda in šole v tem, da pridejo do svojega enotnega gledanja na najrazličnejše gospodarske, politične, kulturne in umetnostne probleme. Prof. Gogala je govoril tudi o vprašanju dodatne pomoči za učence. Opozoril je, da ni prav, če je ta pomoč namenjena le slabšim učencem ali pa vsemu razredu — namesto da bi predvsem boljši učenci sami pomagali slabšim.

Ko je **dr. Toličič** govoril o pomoči učiteljev pri samoupravi učencev, je poudaril, da je le-ta nujna, vendar bi jo morali nuditi posredno. Vzbujati mora aktivnost in dati mladostniku v premislek, kako je treba kaj narediti. Med drugim je dr. Toličič v nadaljevanju dejal, da gledajo naši učenci dokaj kritično in zrelo na odnose med učitelji in terjajo več, kot so zahtevali nekdaj — prav zato pa je treba nuditi učiteljem dodatno pedagoško in psihološko znanje.

Nekateri učitelji imajo še vedno uradniški odnos do problemov: v razred pridejo kot predavatelji, ne zanima pa jih, kaj se sicer dogaja z učenci. Dostikrat uporabljajo metode, ki so že preživele — je dejal dr. Toličič — poseben problem pa je ocenjevanje, ki povzroča kampanjsko učenje.

Samoupravljanje povsod, kjer se uveljavlja mladina

Franc Strmčnik je poudaril, da je sam razvoj samoupravljanja, demokratizacije odnosov, sproščanja samoiniciative, odgovornosti mladih ljudi in tudi učenčeve osebe kompleksen pojav, v katerem je zelo težko razmejiti naloge in dolžnosti mladih ljudi in vzgojiteljskega kadra. V nadaljevanju je dejal, da bi se morala tudi mladinska organizacija zavzeti, da bi dobil naš učitelj boljšo izobrazbo za svoj poklic. Na izobrazbo učiteljstva danes ne moramo več gledati kot samo vsebino posredovanja, saj postaja njegova strokovna usposobljenost tudi sredstvo izobraževanja, animiranja, aktiviziranja, discipliniranja.

Ko je govoril o skupnostih, je dejal, da bodo zaživele in se afirmirale, ko bo rešeno vprašanje kolektivnosti, kolektivne zavesti. Izhod je v oblikovanju jedra, okoli katerega in na katero bomo lahko naslonili naše naloge in dolžnosti. To jedro mora biti moralno močno utrjeno in oblikovano javno mnenje, ki pa zajema tisto, kar je najvažnejše.

Med drugimi je sodeloval v razpravi še **tov. Cvetko,** ki je dejal, da ko je govoril o skupnostih učencev, da bo treba uvesti samoupravljanje tudi v drugih skupnostih, kjer se mladina uveljavlja, kot npr. v najrazličnejših društvih, v šoli in izven nje. Poudaril je, da sta razredna in šolska skupnost le priprava za širše, bolj samostojno aktivno in dinamično življenje v raznih društvenih organizacijah, krožkih in drugje.

M. K.

Seja Sveta za šolstvo

Verifikacija gimnazij pokazala na vrsto pomanjkljivosti

12. junija je bila v Ljubljani zadnja seja Sveta za šolstvo SRS. Pod predsedstvom tov. Ludvika Gabrovška so člani obravnavali poročilo o izvajanju reforme gimnazije in pa vprašanje vpisa v šole v druge stopnje. Nato je tov. Gabrovšek na kratko označil pomen dela sveta za šolstvo v preteklem 5-letnem obdobju in se zahvalil sedanjim in tudi vsem prejšnjim članom za sodelovanje. Svet za šolstvo je v omenjenem obdobju opravil zelo pomembno in koristno delo. Med drugim je razpravljal o 15 zakonih, ki jih je nato sprejela ljudska skupščina, o dveh resolucijah, 18 zakonskih aktih (o posebnem šolstvu, o PA v Mariboru, o PP službah itd.), obravnaval je 31 predpisov ter izdelal oziroma izdal 42 samostojnih predpisov s področja vzgoje in izobraževanja. Vsebinske plati opravljenega dela seveda ni mogoče označiti s številkami.

O stanju na 25 slovenskih gimnazijah, kot ga je pokazal zahtevek za verifikacijo, je poročala predsednica komisije za verifikacijo gimnazij Slavica Zirkelbachova.

Akt verifikacije je dal v enem letu v prvi vrsti ta rezultat, da je opozoril na pereče probleme dela na gimnazijah. Pokazal je na razmeroma težko stanje v teh zavodih, zlasti v pogledu materialnih in kadrovskih vprašanj. Nekateri ustanovitelji so prav v zadnjem času le poskrbeli za to, da bi mogla gimnazija uresničiti reformna prizadevanja. Precejšnja materialna sredstva za materialne izdatke gimnazij so namenile občine Brežice, Črnomelj, Nova Gorica, Idrija, Kranj, Novo mesto in Ravne. Ponekod so začeli dozidavati učilnice, skrbeti za opremo laboratorijev in zlasti telovadnic. Kot dober primer navajajo gimnazijo v Ravnah. Tam so občani skupaj s kolektivom pokazali veliko prizadevnost, da bi ustanova dosegla pogoje za verifikacijo: za večino predmetov imajo že sodobno opremljene kabinete, proučujejo delo dijakov v proizvodnji — uvajajo skratka moderne oblike pouka.

Na drugi strani pa imamo vrsto gimnazij, ki imajo le slabo opremljene kabinete, ali pa jih sploh nimajo, zastarela učila in še do danes niso storile nič za ureditev sodobnih laboratorijev. Tako stanje so pokazale gimnazije v Celju, Mariboru I, Koper, Postojna in Stična). Posebno vprašanje so šolske delavnice, ki so dokaj redke, ali pa ne ustrezajo higiensko zdravstvenim predpisom, niso opremljene ipd., tako da poteka delo v njih bolj po osnovnošolskem učnem načrtu, kakor pa po načelih tehnične vzgoje na šolah druge stopnje, kakor pravi poročilo komisije za verifikacijo. Skoraj nikjer nimajo kabinetov za tuje jezike (izjema je gimnazija Ravne), redke so bralne sobe in posebne knjižnice... Na nekaterih gimnazijah so doslej le predmetniki in učni načrti znamenje učne reforme.

Stanje na gimnazijskih učnih zavodih v SR Slovenji je znova potrdilo zahtevo, da bodo morali sami šolski kolektivi bolj kot doslej vzeti nase skrb za marsikatero stvar. Samostojno se bodo morali zavzemati za izboljšanje učno-vzgojnih pogojev na svojih ustanovah, čeprav so bili doslej vajeni le čakanja, kakšne direktive in navodila jim bodo dali od zgoraj navzdol. Spričo vedno večjih zahtev družbe ne more pasivno zadržanje kolektivov voditi nikamor.

-dh

Mladinski pevski zbor »Bodra smena« iz Sofije, ki je z velikim uspehom nastopil na celjskem festivalu

Bliže industrijskim središčem

O lokaciji zavoda za duševno prizadeto mladino na Gorenjskem

Ko so defektologi Gorenjske razpravljali na zadnjem sestanku o poklicnem usmerjanju duševno prizadete mladine, so posebej govorili o novoustanovljenem zavodu za usposabljanje te mladine v Dvorski vasi pri Begunjah. Tu je bilo doslej klimatsko zdravilišče za vajensko in študentsko mladino, ki ga bo republiški zavod za socialno zavarovanje preuredil, da se bo v novih delovnih prostorih usposabljala defektna mladina za proizvodnjo. Zavod bo lahko že ob ustanovitvi sprejel blizu 50 gojencev iz vse republike. Načrt naj bi uresničili že v nekaj mesecih.

Misel in prizadevanja za ustanovitev takšnega zavoda so defektologi Gorenjske sicer pohvalili, vendar pa so v razpravi ugotovili, da Dvorska vas ni najbolj primeren kraj za učilnice mentalno prizadete mladine. Preureditev prostorov res ne predstavlja velikega problema, zato pa bo treba vložiti precej sredstev za opremo ter dobre specializirane kadre. Težko si je predstavljati, da bi se uslužbenci vozili vsak dan iz Kranja, ali celo od drugod, zato bi bilo treba zgraditi nov stanovanjski blok.

Tudi to, da je kraj preveč oddaljen od industrijskega centra, mladina pa, ki se bo v kratkem času (od dveh mesecev do največ dveh let) usposabljala za to delo v industriji, bi morala biti v neposredni bližini industrijskih objektov. Zavod bi imel prav gotovo večje uspehe, ko bi ga ustanovili v Kranju, ali kakšnem drugem industrijskem središču. Navsezadnje je čas, da ne ustvarjamo več takih in podobnih zavodov kot nekdaj — v odročnih krajih, starih graščinah ipd. Ne gre le zato, da izkoristimo le trenutno ugodnost nekega prostora v klimatskem okolju, temveč je treba upoštevati tudi probleme, ki nastajajo ob takšnih odločitvah.

O tej odločitvi pristojnih forumov v Ljubljani so zvedeli defektologi Gorenjske šole iz dnevnega tiska, zato so jih ti novi načrti nemalo presenetili. O tem bo še posebej razpravljala posebna komisija gorenjskih defektologov, ki bo poslala pristojnim forumom tudi svoje mnenje.

Vl. R.

Najmlajši na sprehodu. (Slika s španskega dela stalne mednarodne šolske razstave v Ženevi.)

Razgovor s poslancema v Domžalah

Pred kratkim je bilo v Domžalah posvetovanje prosvetnih delavcev s poslanskim kandidatom za zvezni zbor Božidarjem Debenjakom ter poslanskim kandidatom za republiški zbor tov. Vrhovcem, ki sta sedaj že oba poslanca.

Tov. Debenjak je govoril na tem posvetovanju o načrtih za vzgojo dorašcajoče mladine, posebej pa o tem, kako naj bi v prihodnje čim bolj uspešno razvijali pedagoško delo na naših solah. Med drugim je poudaril, da je zaradi nesorazmerja v šolskih proračunih (80 % sredstev je določenih za osebne dohodke, 20 % pa za materialne izdatke) težko doseči večje vzgojne in učne uspehe, ki so merilo za določevanje dohodkov prosvetnih delavcev. Dejal je tudi, da bo treba posvetiti vso skrb usmerjanju mladine v poklice ter opozoril, da n. pr. tisti starši, ki samovoljno odločajo o bodočem poklicu svojih otrok, ravnajo povsem nepravilno.

Tudi tov. Vrhovc je podrobneje govoril o mnogih problemih, kot n. pr., da je na naših šolah precejšnje število »vozačev«, kar predstavlja svojevrstno vprašanje. Poudaril je tudi, da bo treba poskrbeti za hitrejšo gradnjo stanovanj za prosvetne delavce. V nadaljevanju je tov. Vrhovc dejal, da je samoupravljanje v nekaterih ustanovah še vedno na začetku poti, saj v večini primerov odloča ravnatelj ali upravitelj zavoda. Opozoril je, da je problem ocenjevanja prosvetnih delavcev še vedno nejasen in osebnosten. Ob koncu je tov. Vrhovc poudaril nujnost sodelovanja med prosvetnimi delavci ter poslanci, zato bodo tudi v prihodnje takšna srečanja zelo koristna.

V razpravi je med drugim govoril predsednik sveta za šolstvo domžalske občine Milan Flerin. Dejal je, da bo treba storiti vse, da bodo šole resnično zaživele tako, kot predvideva šolska reforma. Med drugim je poudaril, da bo treba preurediti pravilnike o delitvi osebnih dohodkov, ki se zdaj še precej razlikujejo ne le med posameznimi občinami, temveč tudi zavodi.

Na tem posvetovanju so razpravljali še o vprašanju moralne vzgoje, ki ne more biti več predmet zase, marveč naj bo povezana z ostalim poukom. Udeleženci, ki so bili s sestankom zadovoljni, so poudarili, da naj bi ne bili takšni pogovori s poslanci tudi po volitvah več redkost.

Nace Vodnik

Pouk kitare na Poljskem

V jubilejnem članku o kitaristu, skladatelju in pedagogu Stanku Preku, ki je bil objavljen v prejšnji številki našega lista, so se nam pri tiskanju zamešale nekatere vrstice. Konec prvega odstavka se mora pravilno glasiti takole:

»V zadnjem času, je nadaljeval svojo misel, se povsod po svetu kaže povečano zanimanje za igranje na kitari in lutnji. Obstajajo in se snujejo društva ljubiteljev teh instrumentov — za lutnjo se navdušujejo zlasti v Veliki Britaniji, kitara pa prodira na Poljskem (prav zdaj so uvedli obvezni pouk na kitari v VI. razredu desetletk), no in tudi pri nas...«

POTOVANJE V TUJINO

Komisija za mednarodne zveze Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije — Beograd — Kr. Milutina 66, — organizira za prosvetne in znanstvene delavce ter ostale člane sindikata delavcev družbenih dejavnosti dve potovanji v inozemstvo, in sicer:

V Grčijo — od 26. julija do 3. avgusta ter

v München — od 15. do 23. avgusta letos.

Cena potovanja v Grčijo je 40.000 dinarjev. V tej vsoti so vračunani naslednji izdatki: vize tujih predstavništev za potne liste, vozna karta za pot po tujini, postanek v Grčiji (prenočišče in dva obroka dnevno), dva enodnevna izleta iz Aten (Peloponez in Delfi), vstopnice za galerije, muzeje ter oglede izkopanin, pa tudi okrog 360 grških drahem za male izdatke (blizu 3000 din).

Cena potovanja v München je 61.500 dinarjev. V tej vsoti so vračunani naslednji izdatki: vize tujih predstavništev za potne liste, vozna karta za pot po tujini, postanek v Münchenu (prenočišče in trije obroki dnevno), vstopnice za muzeje in galerije, dva izleta iz Münchena (taborišče Dachau in nemške Alpe) ter blizu 15.000 din za male izdatke (okoli 80 DM).

Prijave za potovanja morate poslati takoj komisiji za mednarodne zveze, Kr. Milutina 66, Beograd. Udeleženci naj navedejo v prijavi, za katero potovanje se kdo prijavlja, ter naslednje osebne podatke: Priimek in ime, poklic, imena staršev, kraj in datum rojstva, naslov stanovanja ter naslov šole oziroma ustanove, v kateri dela prijavljenec. Prijavo mora potrditi prostojna sindikalna podružnica, poleg prijave pa naj pošljejo prijavljenci komisiji 5000 dinarjev predujma, in sicer na račun št. 101-18-608-52.

RAZPIS

Na podlagi 9. člena odločbe o Zavodu za napredek šolstva SR Slovenije, razpisuje zavod v skupini za prosvetno pedagoško službo delovno mesto

prosvetnega svetovalca za tuje jezike.

Pogoj: visoka izobrazba in najmanj 5 let šolske prakse.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Prošnje sprejema Zavod za napredek šolstva SR Slovenije, Ljubljana, Poljanska 28.

Koncert sevniške mladine

V počastitev 100-letnice mednarodnega RK je bil pred časom v sevniški dvorani TVD Partizan koncert vokalno-instrumentalnega zbora osnovne in glasbene šole. S pesmijo »Bohor« se je 80-članski mladinski pevski zbor p. v. tov. Krenčiča oddolžil našemu največjemu partizanskemu skladatelju Radovanu Gobcu, slišali pa smo tudi nekaj besed o njegovem življenju in delu. Zbor, ki je imel v zadnjih letih na mnogih revijah prav lepe uspehe, je zapel na tej prireditvi še nekaj narodnih pesmi.

Drugi del večera je izpolnila revija zabavne glasbe, popevkarje pa je spremljal zabavni orkester DPD Svoboda iz Sevnice. Nastopili so tudi harmonikarji, flavtisti in kitaristi-gojenci glasbene šole. Med koncertom je bilo tekmovanje ekip podmladkarjev RK ter organizacije prve pomoči.

POTRES UNIČIL ŠOLO V ŠMARTNEM

V Litiji in okolici, ki je preživela 19. maja potres VII. stopnje — v naslednjih treh tednih pa še petindvajset močnejših in šibkejših potresnih sunkov — k sreči ni bilo človeških žrtev, medtem ko so doslej ocenili materialno škodo na okoli 400 milijonov dinarjev.

Po dosedanjih potresnih sunkih je poškodovanih nad 360 hiš, pa tudi več industrijskih objektov itd. V litijskem otroškem vrtcu je občinska komisija ocenila škodo, ki je nastala zaradi potresa, na 2,840.000 din, v litijski osnovni šoli na 2,422,000, na stavbi osnovne šole Velika Štanga 833.000, v šoli Javorje blizu 400 tisoč din, v osnovni šoli Kostrevnica pa okoli pol milijona din.

Po prvih potresnih sunkih je bila med najbolj poškodovanimi stavba osnovne šole v Šmartnem. Najprej so ocenili, da je škode za 7,728.000 din, zdaj pa so ugotovili, da bodo morali šolo podreti... Že takoj po 19. maju je strokovna komisija prepovedala pouk v stavbi osemletke, ki jo obiskuje okoli 505 učencev. Prvo nadstropje je bilo popolnoma uničeno, stene so razpokane, oboki zdrobljeni, zlomljeni so obodi nosilnih sten. Tu in tam je odpadla opeka. Oboke na hodnikih so podprli z lesenimi oporami, sicer bi se že zrušili.

V šoli ni zdaj nikogar več. Klopi so odnesli iz razredov, le šolske table samevajo in redke slike po stenah... Učence so preselili drugam: dva razreda v telovadnico Partizana, enega v sindikalno knjižnico, ostale pa na pokrito kegljišče ter v zadružni dom. Tako so začasno — do konca šolskega leta — rešili problem. Vprašanje je seveda, kako bo jeseni. V Šmartnem so začeli graditi novo šolo sicer že pred potresom, zanjo pa so odmerili 42 milijonov lastnih sredstev. Da bi jo mogli dokončati, bodo nujno potrebovali še 72 milijonov — sicer bo v naslednjem šolskem letu nad 500 otrok brez šolske strehe...

Zadnje dni pouka sem obiskal 3. c, ki ga je Marija Kisovec učila na kegljišču. Otroci so bili mirni, čeprav so jih potresni sunki — vendar mnogo manj kot starejše ljudi — preplašili. Včasih gredo po dva, trije pogledat v staro šolo, ali še stoji.

Stala pa ne bo več dolgo, kajti preveč je poškodovana — zato jo bodo podrli. Sicer pa je sedaj najbolj aktualno vprašanje, kje dobiti denar za dograditev nove šole.

Kje?

M. K.

ZVEST IZROČILU

Obisk pri Lojzetu Zupancu

Križem po Sloveniji je učiteljeval, v isti sapi pa zbiral tudi narodno blago. Zdaj živi že nekaj let v Škofji Loki. Pisatelj in pedagog, zbiratelj in zapisovalec.

— Ko sem pred enaintridesetimi leti služboval v Beli Krajini, me je prevzel pravljični svet med ponosnimi Gorjanci in zeleno Kolpo. Zdel se mi je ko nalašč za oživljanje narodnega blaga, — je pripovedoval pisatelj. Marsikatera pravljica, povest in zgodba bi šla že zdavnaj v pozabo, da ji ni prisluhnil L. Zupanc in jo zapisal. — Resnično povest lahko slišiš danes samo iz ust pristnega očanca, vaškega originala, ali pa — da je stvar bolj pisana — od cigana, — je nadaljeval pisatelj. Motivov je mnogo in tudi pestri so, le pripovedovalcev je vedno manj. Do-

Lojze Zupanc

sti tistih, ki jih je srečal Zupanc, je danes že umrlo.

To vemo: zgodbe, ki jih je zbral, je L. Zupanc strnil v zbirke: Belokranjske pripovedke, Svirel povodnega moža, Dedek, povej in druge.

— Zbiratelistvo seveda ni lahko, — je pripovedoval, — kajti nenehno je treba paziti na izvirnost... Prvim objavljenim zbirkam narodnega blaga so se kasneje pridružile tudi Zupančeve samostojne zgodbe, povesti in romani, kot na primer Mlini stoje, Pod križem, Stari Irk, Uklenjena mladost...

V Gornjem gradu ga je spet zvabila folklorna snov in nato izšla v treh knjigah: Povodni mož v Savinji, Palček v čedri in Zmaj na Menini planini. Pred petimi leti se je pisatelj »zasidral« v Škofji Loki in tudi tu potrpežljivo zbira narodno blago. Tako bo verjetno že letos izšla njegova nova knjiga Kamniti most, v katerih so zbrani motivi iz Poljanske in Selške doline.

Podobe ljubljanskega predmestja v prvih desetletjih dvajsetega stoletja je naslikal Zupanc v knjigi Lajnar svete družine. Sam je povedal o njej takole: — Mnogi mi zamerijo, da sem napisal zgodbe v tej knjigi v žargonu ljudi, ki so živeli tedaj. Na Selu pa je bilo življenje pred tridesetimi leti vendarle precej drugačno od današnjega in če sem hotel verno prikazati tedanjo revščino in položaj ljudi, sem moral ostati zvest tudi tistim originalom in navadam. Zakaj naj bi se sramovali nekdanjih časov in z besedo lepšali stvari, ki v resnici niso bile niti lepe niti dobre., —

Takšen je Lojze Zupanc: skromen in priljubljen pri mladini, prizadeven pri svojem poklicnem delu, ob katerem še vedno najde toliko časa, da seže po pisateljskem peresu. Kot vemo, je prejel pred leti za svoje pisateljsko delo Levstikovo nagrado, njegove knjige pa z veseljem prebira precejšen krog bralcev.

Vlado Rozman

Marica Krašnja

Poslovili smo se od tovarišice, ki nam bo vedno ostala v spominu kot svetal lik delovnega in plemenitega človeka — ravnateljice Marice Krašnja.

Življenje jo je naučilo premagovati težave, s svojo vztrajnostjo in razumevanjem pa jih je pomagala lajšati tudi drugim. Če se še enkrat spomnimo postaj na njeni življenjski

poti, lahko zapišemo tole: M. Krašnja je bila rojena 9. novembra 1913 v Mariboru, kjer je obiskovala osnovno šolo in končala učiteljišče. Po letih brezposelnosti, ko se je preživljala s poljskim delom pri sorodnikih, je služboval v Lazah pri Planini in v Petru na Medvedjem sedlu. Od 1942 do 1943 je učiteljevala v Želimljah, nato pa jo je OF nastavila (novembra 1943) v Velikih Laščah.

Po vojni je Marica Krašnja službovala najprej v vzgajališču v Smledniku, nato pa na Pobrežju, od 1952. leta pa je upravljala osnovno šolo »Tone Čufar« v Mariboru.

Poleg poklicnega dela je ves čas sodelovala tudi v raznih organizacijah. Za svoje delo je bila večkrat nagrajena, odlikovana pa je bila tudi z medaljo dela.

Vsi, ki smo poznali Marico Krašnja, jo bomo ohranili za vedno v spominu!

Delovni kolektiv osnovne šole »Tone Čufar«

Marija Mikuževa

Še vedno se ne moremo sprijazniti z žalostno resnico, da ni več med nami drage tovarišice, ki nam ni bila le kolegica, temveč je bila pripravljena tudi vselej in vsakomur

pomagati. Marija Mikuževa je vestno in zavzeto opravljala svoje dolžnosti, njeno delo je vedno rodilo uspehe. Občudovali smo njene pedagoške sposobnosti, njen smisel za otroške lutkovne igrice in ljubezen, s katero je začela pripravljati kroniko ljubljanskega Vica ter šole.

Marija Mikuževa je bila plemenita: nikoli ni pomislila nase, vse svoje moči je posvečala drugim. Bila je človek in pedagog, kakršnih je malo. Od nje smo se učili, kako je treba živeti in žrtvovati iskati resnico in vzgajati.

Slava njenemu spominu!

A. B.

ŠESTI A

Lansko leto se je izteklo, po običaju sem pripeljal učence od šestega do osmega razreda, letos sem začel znova, prevzel sem razredništvo šestega a. Skraja sem se počutil kot vdovec, ki se je na novo oženil. Ti so čisto nekaj drugega, kot so bili oni. Z onimi se je vendar dalo. Tile pa... tale mala dva v prvi klopi sta neugnana kot kozlička, onile dolgin zadaj je trmast kot mula, klepetulje, tožljivci, božji volki — nikoli ne veš, kaj klepetajo... Nobene spoštljivosti ne kaže ta pisani svet.

Potem so se začele težave. Med velikim odmorom je Tatjana prijokala, da so ji strli nalivno pero. Tonček in Lojze sta se stepla, prevrnila klop in pero je šlo. Po njunem mnenju ni noben kriv. »Kriva ali nekriva,« sem razsodil, »prinesla bosta vsak po tisoč dinarjev za novo pero.« Napisal sem tudi obvestilo staršem. Lojze je ponaredil podpis, prodal zajca in drugi dan prinesel tisočak. Tonček je prinesel originalen očetov podpis na papirju in klobase na zadnji plati, po prvem pa tudi dogovorjeni tisočak.

Potem je prišla na vrsto ubita šipa, zlomljeno šestilo, s črnilom polit pulover... Otroci so se navadili in kar sami predlagajo v kolikšnem času bodo poravnali škodo.

Komaj sem dobro obvladal tehniko razrednika — sodnika za prekrške — je nadme privršala Francka, naša snažilka, da še nikoli in nikjer niso bile take klopi, kot so v šestem a. Med uro sem si ogledal na klopeh uspele abstraktne črteže: $p = a \times b$ $o = a + b + c$, in tudi nekoliko manj uspele poizkuse figurativnega slikarstva. Najlepši se mi je zdel obrazek na Marjanovi klopi, sošolci so hiteli praviti, da je to Iva, fant pa je rdel do ušes. Takrat sem se odločil za nekaj širokopoteznega — za razredno akcijo. Učencem sem povedal zgodbo, kako so dečki njihovih let oribali in prepleskali čoln, odkrili skrivališče tihotapcev in končno osvojili veliko ladjo. Mimogrede sem namignil, da tudi od njih pričakujem kaj takega, za začetek pa bi očistili šolske klopi.

Seme je padlo na rodovitna tla. Ko sem drugi dan prišel v razred, se je kadilo huje kot v mizarski delavnici. Moral sem četrt ure počakati s poukom, da so si stepli hlače in krila in prezračili razred. Naslednje jutro je bilo navidez vse mirno, samo nekaj je sumljivo dišalo, učenci so namreč premazali klopi s firnežem. Zaskrbelo me je, kaj bo rekla žena, če si zamažem hlače, in kaj bo rekel upravitelj, če bodo zvezki mastni. Poslal sem k Francki po žico in zdrgnili smo klopi, da so se svetile kakor zrcalo. Kaj se hoče, pol šolske ure je šlo po gobe. Vendar mi ni žal za izgubljeni čas, klopi so sedaj gladke, da se jih svinčniki in peresa sploh ne primejo.

Začela me je skrbeti iznajdljivost mojih učencev in doslej sem se tudi sam udeleževal njihovih kolektivnih akcij. Potem so očistili parket, s kričeče barvastimi trakovi okrasili razred za novo leto, počrnili bi tudi tablo, če bi dobili kredit za barvo. Organizirali smo tudi krožek za matematiko, pri kateri je največ cvekov, in na njem sem se tudi sam marsičesa naučil.

Po nekaj mesecih pouka se je razredu zazdelo imenitno, če bi imeli svoj odbor in sestanke. Na prvem sestanku so otroci izjavili, da hočejo vedeti, koliko en imajo, da bodo vedeli, kaj se je sploh treba učiti. Izročil sem jim redovalnico, prebrali so vse rede od A do Ž, se smejali in zaključili sestanek. Potem sem jih učil pisati zapisnik. Na drugem sestanku so že dali zapisnik, zakaj ta mesec še niso imeli športnega dneva, zakaj so imeli enkrat namesto gospodinjstva matematiko in zakaj učitelji čisto po nekotrebnem izgubljajo živce. Lojze mi je pravil, da sem nekoč v začetku leta kričal na Bojana in to se mu je zdelo močno smešno; le da se ni upal na glas smejati, ker sem bil take volje, da bi potem še nanj kričal.

Uvidel sem, da se stvari sučejo meni v škodo. Na tretjem sestanku sem se usedel na sredo mednje in smo se kar brez zapisnika pogovorili iz oči v oči, kakšen je kdo. Od začetka jim kar ni šlo od srca. Za vsakega so dejali: »O, ta je pa fejst poba!« Ko sem pa le vrtal, vrtal, so povedali:

»Jože je hitro užaljen, včasih noče govoriti, pa če dobi sto en.«

»Bojan je prepočasen, preden mu pride vprašanje do možgan, ima že eno v redovalnici.«

»Lojze je revež, doma mora cel dan delati, potem pa v šoli nori.«

Iznašli so imenitne oznake: živčen, važen, žilica mu ne da, prežvekovalec... Tudi sam sem povedal nekaj zgodb iz svojih dijaških let. Potem nam je bilo nekaj dni kar nerodno, ker smo tako spoznali drug drugega.

Tako poteka življenje v šestem a. Vem, da razred ni storil ničesar takega, da bi si zaslužil diplomo DPM ali PPS, vendar razredni kolektiv uspešno uravnava, da posamezni učenci niso preveč samopašni, da dober učenec ni več deležen posmeha. Če sedaj poberem papirček poleg klopi, se učenec zgane in pobere vse smeti okoli sebe, od začetka leta bi se samo smejal. Zgodilo se je celo, da je bilo nekega fanta sram, ker ni znal. Upam si učenca nagovoriti za marsikatero delo, vendar vem, da bi bilo preveč, če bi zahteval od njih, da ne smejo nikdar pozabiti napisati domačo nalogo, klepetati med urami, loviti se in tepsti med odmori. Držim figo, da ne bi kdo ustrelil kakega prevelikega kozla. Ko takole že pol leta urejam njihove zadeve, se jezim in smejem, razburjam in čudim, sem se zalotil, da že govorim o njih: moji, moj razred.

F. Zagar

V šiptarskem jeziku izšlo 590 del

Ni še tako dolgo, kar sem obiskal Kosmet. V Peči sem se seznanil z upraviteljem osnovne šole, ki mi je pokazal razstave šolskih izdelkov, pismene naloge in prve poskuse literarnega udejstvovanja dijakov višjih razredov. Ko sem mu omenil, da me ti uspehi presenečajo, je rekel: »Naša manjšina hoče nadoknaditi, kar je zamudila v stari Jugoslaviji, kajti danes imamo veliko možnosti za kulturni razvoj.«

Znaten kulturni razvoj šiptarske manjšine na področju Kosmeta je zgovoren primer, kako dosledno uveljavlja SFRJ načelo enakopravnosti vseh narodov. Skrb za razvoj šiptarske kulture, jezika, književnosti in umetniške ustvarjalnosti je že rodila bogate sadove. Pred vojno na Kosmetu skorajda ni bilo založniške dejavnosti, po osvoboditvi pa je izšlo 590 del v šiptarskem jeziku (v skupni nakladi 2,5 milijona izvodov). Poleg tega izdajo v tem jeziku vsako leto tudi precej učbenikov.

Zadnja leta je naraslo število del, ki so jih napisali avtorji šiptarske narodnosti: štirideset jih je izdalo blizu 80 del s področja leposlovja, glasbe in posameznih ved. Le-ti predstavljajo pravzaprav »prvo generacijo« piscev, ki z razveseljivim uspehom uresničuje zamisel o ustvaritvi kulture naroda, ki se tako dolgo ni smel izpovedovati v svojem jeziku.

S. S.

Unicef in prosveta

Čeprav je izmed institucij, ki jih je OZN ustanovila za napredek človeštva, razvoju kulture, prosvete in znanosti posebej namenjena UNESCU, ima na prosvetnem področju velike zasluge tudi UNICEF sama. Otroški sklad ZN skrbi za več kot milijardo otrok na svetu. Veliko vlogo igra ta ustanova pri odpravljanju lakote, bolezni in revščine sploh, s tem pa je tesno povezana skrb za prosvetni napredek. V okviru UNICEF se izvaja splošni program malih asanacij šol, ki obsega razne dejavnosti, povezane s šolo: delo šolskih kuhinj, obdelavo šolskih vrtov, gradnjo šol. vodnjakov in vodovodov, šolske kopalnice, sistematične zdravniške preglede učencev, splošno in zdravstveno prosvetljevanje šolarjev, gradnjo šolskih igrišč in podobno.

Za obdobje do konca l. 1965 ima UNICEF predvidene programe, ki zajemajo razširjanje splošnega šol. programa, zdravstveno zaščito matere in otroka, rehabilitacijo duševno zaostalih otrok, ustanavljanje delavnic za tako imenovano predpoklicno šolanje, ustanovitev mednarodnega centra za usposabljanje kadrov za zdravstveno zaščito matere in otroka iz nerazvitih držav in še mnogo drugega.

I. OSNOVNA ŠOLA DOMŽALE

razpisuje mesto

profesorja ali predmetnega učitelja matematike

Novo družinsko stanovanje v nekaj mesecih.

Tiskovna pomota

V poročilu z občnega zbora Samopomoči prosvetnih in znanstvenih delavcev, ki smo ga objavili v našem listu št. 11, dne 5. junija letos, se nam je vrinila neljuba pomota. Tretji odstavek se mora pravilno glasiti: **Posmrtnina 58.000 din in posmrtninski prispevek 20 za smrtni primer ostaneta še naprej v veljavi.** Prosimo bravce, da nam tiskovno napako oproste.

Prodam zbirko hroščev, ptičev in mineralov

Zaradi nujnega roka selitve takoj prodam svojo zasebno muzejsko zbirko. V njej je velika zbirka ptičev, hroščev in mineralov, ki bi bila delno ali v celoti primerna za šolske učne zbirke. Plačilni roki so možni po dogovoru. Ostale informacije dobe interesenti na naslov: Vlado Mikl, Gorišnica pri Ptuju.

Obletnica mature

Maturanti mariborskega učiteljišča 1961, 5. a letnik, sporočite nujno svoje naslove na naslov: Marič (Tratnik) Marija, Osnovna šola Tišina, Pomurje.

Zaposlitev

Slovenec, profesor srbohrvaščine z enajstletno prakso, išče službo v Sloveniji. Edini pogoj: enosobno družinsko stanovanje. Ponudbe pošljite na naslov: Cajnko Gojko, Titov trg 19, Slavonski Brod.

Lilija Bogomil petdesetletnik

Znan kulturno-prosvetni in družbeni delavec Lilija Bogomil je praznoval v začetku letošnjega junija svoj petdeseti rojstni dan.

Kot prosvetni delavec je prizadevno spremljal vzgojno pot v primorskih šolah, posebno v Novi Gorici ter v Postojni, kjer je bil referent za prosveto in inšpektor, sodeloval pa je tudi v prosvetnih društvih. V Postojni je ustanovil študijsko knjižnico ter muzej, sodeloval pa je v organizaciji Ljudske tehnike.

Po vrnitvi v Novo mesto je Lilija Bogomil kot referent za prosveto pomagal pri razvoju kmetijsko izobraževalnega šolstva, organiziral je razne tečaje, sodeloval v številnih društvih ter mnogo prispeval k poživitvi kulturno-prosvetnega življenja na Dolenjskem.

Sedaj je vodja izobraževalnega centra v novomeški tovarni Farmis-Krka. Liliji Bogomilu želimo pri njegovem sedanjem vsestranskem delu še veliko uspehov!

J. T.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

opozarja pedagoške delavce na naslednje nove knjige:

Dr. VLADO SCHMIDT:
ZGODOVINA ŠOLSTVA IN PEDAGOGIKE NA SLOVENSKEM
I. del, 327 strani.

BEZDANOV-POTKONJAK:
PRISPEVEK K METODIKI TEHNIČNE VZGOJE

VILKO in ZLATA KUNST:
OPREMA IN UČILA V OBVEZNI ŠOLI
206 strani, 104 slike.

ŽIVKO KOSTIĆ:
MED IGRO IN MATEMATIKO
242 strani.

Knjige bodo v kratkem na razpolago v vseh knjigarnah.

DIJAKI V ZADREGI

ZADNJA LETA JE MED OBISKOVALCI LJUBLJANSKE NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE VSE VEČ DIJAKOV, KI ZBIRAJO GRADIVO ZA SVOJE NALOGE. LE-TE MORAJO NAPISATI ZA ZAKLJUČNI IZPIT NA GIMNAZIJI. DOSTIKRAT, POSEBNO PRI IZBIRI TEME, NIMAJO NAJBOLJ SREČNE ROKE: VEČKRAT SE ODLOČIJO ZA PRETEŽKO, ALI PA ZA TAKO, DA ZANJO NE MOREJO NAJTI PRAVE LITERATURE.

Izbira nalog za gimnazijski zaključni izpit

Zato naj bi bila predvsem dolžnost profesorjev, da bi pomagali dijakom pri izbiri teme. Mnogo je primerov, da se dijak odloči za nalogo, ki bi prav lahko bila diplomska ali seminarska naloga na univerzi. Ne morem na primer razumeti profesorja, ki je dovolil dijaku, da si je izbral nalogo »Gregorčič in Mahnič«, ki bi lahko bila diplomska naloga za slavista! Le kako naj srednješolec podrobno opiše slovenske politične in kulturne razmere tiste dobe, kako naj analizira osebnosti Gregorčiča in Mahniča itd. Take zrelosti od gimnazijca pač ne moremo zahtevati. Drug primer: dijakinja si je izbrala nalogo o nerazvitih področjih v Sloveniji po osvoboditvi. Kdo ve, kaj je mislil njen profesor, ko je odobril to temo, saj vendar o tem problemu ni prave literature.

Laže je bilo dijakom, ki so se odločili za temo iz domače zgodovine ali književnosti (o kmečkih uporih, ilirskih provincah, marčni revoluciji, o Kreftu, Pregelju itd.), kajti o tem je dovolj literature. Nekateri so segli tudi preko naših meja in pisali o nacizmu, antisemitizmu in celo o antični tragediji. Tudi nalog iz biologije in fizike je bilo precej in če lahko ocenjujem po literaturi, ki so jo iskali dijaki v NUK-u, lahko rečem, da so bile te naloge dobre.

Nekoliko teže je bilo pri temah iz umetnosti in etnografije. O baročnem slikarstvu na Slovenskem je bilo že precej napisanega, toda to je raztreseno po raznih člankih in razstavnih katalogih, kjer se dijak težko znajde.

Več dijakov se je odločilo, da bo obravnavalo domači kraj ali okoliš s posebnega stališča, npr. kmetijstvo, turizem, NOB. Taka naloga je videti na prvi pogled prav lahka, zato so šele ob obisku v naši knjižnici spoznali, da bo šla prav težko. Podrobni podatki o posameznih krajih so namreč raztreseni po raznih časopisih in statističnih biltenih, pa bi se moral bibliotekar takemu dijaku posebej posvetiti, da bi lahko s pomočjo raznih strokovnih bibliografij našel kakšen osamljen članček iz zaželenega področja. V takem primeru izgubi dijak veliko časa z iskanjem.

Profesorji dajejo dijakom premalo napotkov pri delu

Sedanji sistem zaključnih nalog zahteva od dijaka, da do neke mere uporablja pri svojem delu znanstveno metodo. Prejšnja generacija se je s tem začela ukvarjati sredi univerzitetnega študija, ko je dobil študent prvo seminarsko nalogo. Univerzitetnega študenta uvajajo v to metodo posebna predavanja in učbeniki (prim. skripta prof. R. Sajovica za juriste in prof. B. Grafenauerja za zgodovinarje). Za gimnazijce, ki so hodili v našo ustanovo, pa lahko trdim, da o tem ne vedo ničesar. Ne vedo, kaj je Enciklopedija Jugoslavije, ne kaj je Slovenski biografski leksikon, ne Slovenska bibliografija, še manj vedo za druga bibliografska pomagala, da o bibliotečnem poslovanju sploh ne govorim; tako ne znajo pravilno označiti citata iz kakšne revije niti ne razumejo citatov, ne znajo napisati naročilnice za knjigo niti se ne spoznajo v naših katalogih. Dijakom tega seveda ne moremo zameriti, saj se vsakdo izmed nas spominja iz svojega fakultetnega študija, da takih stvari niti v prvih semestrih nismo znali in se tudi nismo upali vstopiti v knjižnico. Žal pa profesorji, ki so sami pisali seminarske in diplomske naloge in pozneje literaturo svoje stroke in ki so vsi kot študenti uporabljali našo knjižnico, teh svojih izkušenj ne prenašajo v dovoljni meri na dijake. Poleg splošnega uvajanja v znanstveno delo se na fakultetah profesorji in asistenti individualno ukvarjajo s študenti in z napotki spremljajo nastajanje njihovih pismenih izdelkov. To bi bilo v gimnazijah še bolj potrebno.

Kako pa naj dijaki oblikujejo temo, o tem so v šoli kaj malo izvedeli. Pisanje razprave terja ne le poseben slog, temveč tudi jasno razčlenitev vsebine in logično nizanje misli. Pri dosedanjih šolskih nalogah to premalo vadijo. Zato bi že v predzadnjem letniku morali profesorji pripravljati dijake na pisanje naloge za zaključni izpit. Ob preprostejših zgledih, a na podlagi dane snovi (npr. 5 člankov), bi morali z dijaki sestavljati vzorne krajše razprave. Taka priprava bi potem dijakom zelo olajšala delo pri nalogi za zaključni izpit.

Nekaj primerov. Iz Kopra je prišel dijak v našo knjižnico po nasvete za literaturo, ki jo je potreboval za nalogo. To, kar je izvedel pri nas, bi mu bil prav lahko povedal tudi njegov profesor, pa tudi pogled v Enciklopedijo Jugoslavije bi ga bil seznanil z literaturo, ki prihaja zanj v poštev. — Dijakinja si je izbrala za nalogo pisatelja Alojza Rebulo. Pisala mu je v Trst in ga naprosila, naj ji pošlje podatke o sebi. Res je, da je to nekaj posebnega, če lahko dijak stopi v pismen stik s pisateljem, in tudi Rebula ji je ljubeznivo odgovoril, toda v odgovoru jo je predvsem napotil na članek v SBL. Tudi ko je prejela odgovor, deklica ni vedela, kaj je SBL; pripeljala se je v Ljubljano, prišla v našo knjižnico in takole izpolnila naročilnico za knjigo: Alojz Rebula: Slovenski biografski leksikon. Takšno knjigo je iskala v naših katalogih in je seveda ni našla. — Dijak z Gregorčičem in Mahničem bi bil rad prebral vse Mahničeve spise in je zahteval Rimskega katolika za celo desetletje prej, preden je začel izhajati; za Koblarjevo monografijo o Gregorčiču pa ni vedel, še manj seveda o bio- in bibliografiji obeh mož v SBL. Takšni primeri mi dokazujejo, da profesorji premalo pomagajo pri delu svojim dijakom.

Drugi primeri spet kažejo na to, da dajejo profesorji dijakom zelo pomanjklive informacije. Prišla je npr. dijakinja s seznamom literature, ki ji ga je dala profesorica; potožila je, da nobene od teh knjig ne najde v katalogu. Pogledal sem listek: povsod je bil naveden avtor, naslov dela, impresum, celo tiskarna je bila navedena. Ker mi je snov znana, sem takoj ugotovil, da to niso knjige, ampak članki iz raznih revij. Namesto, da je navajala tiskarno, bi bila morala profesorica navesti revijo, saj člankov (bili so predvojni), drugače ne bi bilo mogoče najti. V splošnem so prihajali dijaki samo z navedbo naslova revije, včasih morda še z imenom avtorja, niso pa vedeli ne naslova razprave, ne letnika in številke revije. V takih primerih so naslov revije zmotno imeli za naslov knjige, avtorja razprave pa za avtorja te »knjige« in to potem iskali v katalogih. Če ima dijak samo podatek, da je razprava izšla v Kroniki, mu je delo toliko otež-

Problemi estetske vzgoje

Razgovor s prof. Cirilom Cvetkom

Ko je prišel med volivce kot kandidat, je napravil prijeten vtis na prisotne. Tedaj so se sestali volivci glasbene šole, šole za oblikovanje in elektrotehniške srednje šole ter se pogovorili s C. Cvetkom o skupni problematiki šolstva druge stopnje. Ciril Cvetko je mirno in zbrano poslušal pereča vprašanja iz šolske prakse ob novih pogojih in smernicah družbenega razvoja ter zagotovil pomoč po svojih močeh pri reševanju skupnih problemov.

Kasnejši razgovor z muzikologom in glasbenim pedagogom Cirilom Cvetkom pa je osvetlil problematiko estetske vzgoje v sodobnem razvoju. Družba daje vse več pozornosti estetski vzgoji mladine, zato je le-ta zadobila široko veljavo na raznoterih področjih umetnosti. Ciril Cvetko se je dolga leta bavil z glasbeno vzgojo mladine, zato so tu njegove izkušnje najbolj obsežne. Kot vsaka estetska vzgoja tudi glasbena pomaga formirati idejno in estetsko zrelega človeka s kvalitetami humanističnega človeka sodobnega profila, ki v razvoju družbe zna ceniti in presojati materialni progres in kulturno nadstavbo. V zvezi z glasbeno vzgojo je C. Cvetko nanizal nekaj aktualnih problemov.

Umetnostni pouk poteka v okviru šole in izven nje. Le-tega je treba privzgojiti do stopnje, ko konzumentu ni več formula, marveč potreba. Danes se daje prednost tehniki po svetu in pri nas, idealno pa bi bilo, ko bi dosegli harmonično ravnovesje med tehniško izobrazbo in estetiko v neki celoti.

Izkušnje kažejo, da se glasbeni pouk na osemletkah izvaja verbalistično, suho, ne da bi bili na voljo viri, in učenci ne morejo aktivno sodelovati. Glasbeni svet bo ostal mladini tako dolgo zaprt, dokler si ne bodo mogli ob ponazoritvah predstavljati in dojeti konkretnih glasbenih del.

Tudi gimnazija in srednje šole sploh bi morale imeti možnost,

Prof. Ciril Cvetko

da se mladina fakultativno glasbeno izobrazi, zato pa so potrebna pomagala in pedagogi z visoko glasbeno izobrazbo.

Izven šole je glasbena vzgoja nezadostna. Pred leti se je Društvo glasbenih umetnikov Slovenije trudilo ustvariti zvezo glasbene mladine — kot jo imajo že več let po vseh ostalih republikah, razen v Črni gori in Sloveniji! Ker v okviru Svobod ni mogoče reševati vseh vprašanj estetske vzgoje različnih stopenj, se kulturniki trudijo, da bi ustanovili omenjeno zvezo. Mimo osnovnih ciljev bi dosegli tudi to, da bi vzpostavili mednarodne stike, kar bi imelo močan politični pomen. Od novih organizacijskih oblik si kulturni delavci mnogo obetajo.

Estetsko vzgojo je treba vključiti tudi na univerzo, da bi jo kasneje slušatelji prenesli na pedagoško področje.

V šolstvu so najvidnejši tile problemi:

1. Vprašanje kadra še vedno ni rešeno, saj praksa pove, da niti na gimnazijah ni dovolj kvalificiranega kadra za glasbeno vzgojo. Še bolj pereč je ta problem na osemletkah, kjer naj bi bila najbolj masovna glasbena vzgoja. Kader odhaja na ugodnejša službena mesta, ker na šolah ni zadostne stimulacije, so težavni delovni pogoji, pa tudi lepše in bolje uspevajo glasbeniki drugod.

2. Sredstva. V okviru vsakega zavoda naj bi se formirala sredstva, prostori, pomagala, kajti le to je izhodišče za sistematično delo.

3. Nerazumevanje ljudi. Nekateri ljudje še vedno menijo, da estetska vzgoja med mladino ni produktivna, ne da bi se zavedali, da se takšna vzgoja lahko odraža šele po daljšem, mnogoletnem obdobju ter se kaže kot estetska in idejna oformljenost posameznika.

4. Angažiranost kadra je premajhna v smeri estetske vzgoje.

5. Vprašanje učil pomeni resno oviro za sistematično delo. Zavod za napredek šolstva se je zavzel, da bo prihodnje šolsko leto izpolnjena vrzel in lahko z zaupanjem gledamo na priprave in realizacijo.

Izven šole pa je stanje tako:

V Sloveniji imamo 43 nižjih glasbenih šol, le dve srednji glasbeni šoli, kar pomeni neko nesorazmerje. Dalje eno akademijo, vmesna stopnja je na pedagoški šoli, prišteti moramo še pedagoško akademijo v Mariboru. Treba je vskladiti tipe glasbenih šol ter njihovo delo, da bo glasbena vzgoja potekala kontinuirano in bo učenec lahko prišel najhitreje do rezultatov. Na Akademiji lahko uspeva tristopenjski študij le tedaj, če je prejšnja podlaga ustrezna. Dosti obeta muzikološka stolica na univerzi, toda ta zastopa znanstveno smer, treba pa bi bilo ustanoviti še pedagoški sektor.

Številna vprašanja, ki jih je nanizal Ciril Cvetko, zaslužijo nadrobnejši pretres, predvsem pa uresničenje mnogih načrtov in pobud.

I. G.

Prof. Igor Pleško: Ulcinjska hiša, tempera, 1962

IZKUŠNJE IN PERSPEKTIVE

Letošnja podelitev Prežihovih značk na Ravnah

PREŽIHOVA ZNAČKA kot spodbuda za pravilnejše vrednotenje pomena dobre knjige in hkrati priznanje temu prizadevanju (gl. še članek v Prosvetnem delavcu 13. februarja) si med mladim rodom na svojem področju ne sicer senzacionalno bučno, pač pa postopno in vztrajno utira pot. Ni videti kakih resnih znakov, da bi se izrodila v trenutno kampanjsko akcijo, s širokim zamahom začeto, a brž nato že skoraj pozabljeno, ampak se zdi, da prerašča v neko trajnejše, na zunaj bolj umirjeno, a notranje dovolj bogato in plodno kulturno poslanstvo med mladino.

Letošnja podelitev značk — že tretja po vrsti — je z osrednjo slovestnostjo na Ravnah na Prežihov smrtni dan prispevala osnovni zamisli dragoceno dopolnitev in obogatitev. Po prejšnjih posamičnih poskusih (Prevalje, Ravne) je bilo namreč pripravljeno prvo širše srečanje mladih prežihovcev s književnimi ustvarjalci, katerih dela so na sporedu za osvojitev značke.

Vabilu na literarno popoldne so se odzvali pisatelji France Bevk, Tone Seliškar, Anton Ingolič, Karel Prušnik-Gašper iz zamejske Koroške, Matevž Hace, Smiljan Rozman in Leopold Suhodolčan. S svojim obiskom ga je počastila tudi žena Prežihovega Voranca.

Stik med učenci in dijaki iz skoraj vseh naših krajev ter književniki je bil živ in prisrčen. V pretesno dvorano navrela mladina je z močnim duševnim vznemirjenjem doživljala trenutke srečanja in pozorno prisluhnila odlomkom iz del v izvirni pisani govorici pisateljev iz raznih naših pokrajin ter drugim točkam sporeda. Po svoje je slavnostno napetost vzdušja stopnjevala delovna prisotnost številnih poročevalcev in fotoreporterjev kakor tudi snemalcev, poklicnih od televizije in amaterskih iz koroškega kino kluba.

Posebno mesto je zavzela podelitev značk, častnim gostom-pisateljem v spomin na obisk in nekako skromno priznanje za njihovo delo, pa značk najvišjih stopenj skupini učencev in dijakov, ki so prejeli obenem že običajna knjižna darila.

Zvečer so književniki imeli nastop še za odrasle — bilo je to v počastitev Vorančevega spomina — tako da je ta dan dvorana sprejela nad 800 poslušalcev. Pokroviteljstvo nad obema prireditvama sta prevzela občinski svet Svobod in občinski odbor SZDL.

Tri dosedanje podelitve značk nam že skoraj nalagajo, da se vsaj bežno ozremo po doseženih rezultatih.

Od 14 matičnih osnovnih šol področja so se v tekmovanje vključile vse razen ene, ki pa se namerava pridružiti v prihodnjem letu. Polovica šol je izvedla akcijo vsaj trikrat, polovica pa dvakrat ali enkrat. Po številu prežihovcev prednjačita ravenski in prevaljska šola, a tudi nekatere manjše se lepo uveljavljajo.

Od obeh srednjih šol je začela orati ledino gimnazija na Ravnah, kjer število kandidatov od skromnih začetkov vendarle spodbudno raste. Slovenjgraška ekonomska se žal še ni resno odločila, dasi so se tudi tam že kazala neka prizadevanja. Izkušnje uče, da bo k tekmovanju treba pritegniti zlasti dijake prvih letnikov, ki prinašajo ogretost še iz osnovnih šol, in potem graditi naprej, ker se sicer v višjih letnikih dokaj teže vključijo.

Vsota v treh šolskih letih podeljenih značk (časovno gre pravzaprav šele za dve celi leti) se je povzpela že na tisoč, pri čimer je treba omeniti, da je število pri drugi podelitvi za nekajkrat poskočilo, medtem ko nato ni napredovalo, čeprav smo predvidevali. Med posameznimi šolami so seveda razlike. Toda upoštevati moramo tudi razne objektivne ovire, ki nastajajo, tako še vedno občutno pomanjkanje knjig (velik del je razprodanih in bo treba pritegniti založbe) kakor večkrat neugodne personalne spremembe na šolah. Z izpopolnjenim statutom oziroma pravilnikom in okrepljeno agitacijo med učitelji in učenci upamo doseči večjo stalno zavzetost in načrtnejše izvajanje tekmovanja.

Tisoč podeljenih značk pomeni približno šest tisoč prebranih vrednih knjig, to pa je že število, ki je upoštevanja vredno; je pa v resnici še višje, ker vsi tekmovalci ne vztrajajo čisto do kraja. Če vemo, da je vsak udeleženec ob teh knjigah tudi premišljal, si ustvarjal o njih sodbo in skušal ovrednotiti prikazane dogodke, značaje in ideje, posebno še tam, kjer so zahtevani zapiski, se nam vrednost opravljenega dela še precej poveča. Mladi človek je ob branju začutil, da mu daje knjiga obilo estetskih in etičnih užitkov in zadovoljstva, kar je blagodejno vplivalo na njegovo notranjo rast, na reševanje občutljivih problemov in težav lastnega notranjega sveta.

Nazadnje pa nikakor ne smemo mimo pogovorov o prebranih delih — tisoč jih je bilo! — ki so glede na namen v vsej akciji še posebej dragoceni, zlasti če so izvedeni s primerno širino in globino in seveda metodo. Tu se v tovariškem, sproščenem kontaktu med oblikujočim se mladim človekom in njegovim izkušenjšim učiteljem, do kakršnega samo pri rednem učnovzgojnem delu pride dosti teže, marsikdaj šele do kraja osvetljujejo dotlej skrita gibala dejanj in nehanj posameznih likov, vrednotijo z etično mero posamezna dogajanja in ideje ter s tem razgrinja pravo jedro in tudi ceno literarne stvaritve. Ti pogovori, temelječi še na kandidatovih razmišljajočih zapiskih, lahko po svoje nedvomno pomembno prispevajo k ostrenju estetsko-etičnega čuta in bistrenju pogleda pri mladem bralcu in mu s tem udelavajo pot k samostojnemu, zrelemu presojanju in razumevanju življenjskih pojavov.

V celoti gledano — primerno izvedena akcija značaja Prežihove značke je lahko mlademu rodu s svojimi raznovrstnimi že znanimi in tudi še nepritegnjenimi oblikami delovanja in vplivanja samo v vsestranski razvojni prid, dobrodošla duhovna bogatitev.

Da so to začutili učenci in dijaki, nam gotovo razodeva njihova zadosti razveseljiva udeležba na tej tekmi za humano izpopolnitev notranje lastne podobe in seveda hkrati znatno poglobitev znanja in razširitev obzorja; da so pomen akcije dobro dojeli tudi prosvetni delavci izven našega področja, pa pričajo pisma z vprašanji, ki so prihajala z vseh koncev, iz Idrije in Jesenic, iz Novega mesta in Ljubljane, pa zanimanje v Kranju in drugod. Zamisel si je našla tudi že prav vnete agitatorje, da jih tako imenujemo, in prvi konkretni plodni odmev že lahko z veseljem pozdravimo, pravkaršnje podeljevanje Bevkove značke na Idrijskem, o katerem si zelo želimo besede v našem glasilu.

Z razširjanjem zamisli pa se odpira vrsta vprašanj, ki jih bo najbrž treba načeti in obravnavati v širšem merilu; prvi je to javno sprožil članek prof. Petre Dobrilove o Prežihovi bralni znački v aprilski številki Informacij zavoda za prosvetno-pedagoško službo Vič.

O bralni znački smo doslej govorili le z nam trenutno bližjega vidika osnovnega namena, se pravi glede na vpliv na mladino; spregovoriti pa bi seveda mogli tudi o širšem vplivu in ne nazadnje o kaleh spodbud za same književne ustvarjalce, ki jih akcija zagotovo nosi v sebi. Pa za to je še zgodaj.

Stanko Kotnik

France Bevk:

Učiteljica

(Mladinska knjiga)

V novi Bevkovi povesti se srečamo s snovjo, ki je za pisatelja posebno značilna: to je pripoved o Goriški in njenih ljudeh med NOB. Samo to pot so nosilci glavne vloge otroci — učenci, ki so brezmejno vdani svoji učiteljici — partizanki. Ta jim pomeni več kot samo vzgojiteljico. Zavzeti so nad njeno usodo in ko zvedo, da jo preganjajo Nemci, store vse, da bi jo pravočasno rešili. Ti otroci so že skoraj zreli ljudje, ki se zavzemajo za vse, kar je dobro in pravično. Zato tudi sprejmejo medse italijanskega dečka Renata potem, ko spoznajo, da so ga po krivem obdolžili izdaje.

Bevkova pripoved je polna simpatije do mladih ljudi, napisana neposredno in stvarno in je dragoceno priznanje mlademu rodu za njegov delež v težkih dneh naše preteklosti.

Troje knjig na temo glasbe

V kratkem času je izšlo troje del z glasbenega področja, kar je posebej razveseljivo, če upoštevamo, da so vsa tri dela izpod peresa domačih avtorjev: »Opera in njeni mojstri«, »Svet operne glasbe«, »Glasbeni slovarček«. Kakor se nam je glasbena literatura zadnja leta lepo pomnožila, tako nam misli in želje neskromno uhajajo k upanju, da bomo dobili novo, izpopolnjeno glasbeno zgodovino v svetovnem merilu, ustrezen koncertni vodič.

»Svet operne glasbe« Marijana Kozine — v zbirki Bios — je svojevrstno delo, kjer ubira avtor samosvoje poti mimo izglajenih prijemov. Dosedanja praksa pri obravnavanju opernega sveta je težila in teži, da podaja tvarino z znanstveno eksaktnostjo, na način, ki ne dopušča opaznih osebnih posegov ali celo literarnih vložkov. Prav izhojenih poti in suhoparnosti se je hotel Kozina izogniti. Z željo, da napiše privlačno delo za širok krog na temo operne glasbe, je upošteval tisto glasbeno-zgodovinsko ogrodje, ki mu je bilo potrebno. S humorjem, meditacijami je preprosto oblikoval svoje zamisli, ni se bal stopiti na stranpoti in popestriti svoja izvajanja. Potlej ko je na nezahteven in preprost način objasnil pot opere skozi stoletja, je obravnaval tvorce železnega repertoarja ter podal vsebino izbranih oper.

V zbirki Kozmos je izšla knjiga Cirila Cvetka **»Opera in njeni mojstri«**. Po krajši uvodni besedi o operi in njenem postanku in razvoju je znani glasbeni zgodovinar obravnaval prominentne skladatelje oper, razvrstil jih je po abecednem redu. Nebistveno je, če se je tako odmaknil povezanim pojavom v svetu opere, ker knjiga nima namena izčrpati področja opere, vrhu tega pa je opera le del glasbene ustvarjalnosti. Zato pa zadobe posamezni avtorji in odbrane opere končno razlago v okviru zamisli; koncept podajanja razkriva glasbenega strokovnjaka, ki se opira na metodološke in znanstvene izkušnje preteklosti in sedanjosti. Pretehtano stilizirana beseda je rabljena funkcionalno, z občutkom za bistveno. Za dopolnilo o skladateljevih slogih in izrazih služijo kratki, ilustrativni izvlečki iz partitur. Razveseljivo je, da je C. Cvetko vključil med opere tudi dela jugoslovanskih komponistov.

»Glasbeni slovarček« Lucijana M. Škerjanca je prav tako namenjen mladini in se deli na dva dela. V prvem je avtor obravnaval skladatelje, dirigente, virtuoze in glasbene zgodovinarje; razumljivo je, da je o le-teh lahko povedal le kratko, karakteristično informacijo z navajanjem osrednjih del in glasbenih posebnosti. V drugem delu pa je avtor tolmač domačih in tujih strokovnih izrazov, predvsem tistih, ki so najbolj povezani z glasbeno problematiko. Avtor pa je v drugem delu marsikje dopolnil, popravil, izbistril ta ali oni pojem, ki v sedanji rabi ni imel dovolj zanesljive fundacije.

Vsaka od obravnavanih knjig pomeni lep doprinos h glasbeni kulturi, nanje velja opozoriti šolnike, ki se bavijo z glasbeno vzgojo in dramatiko.

G.

V Gorjupovi galeriji v Kostanjevici so v okviru dolenjskega kulturnega festivala pripravili vrsto zanimivih razstav: zbrana in restavrirana dela prerano umrlega domačina Jožeta Gorjupa; razstavo mojstra lesne plastike Ivana Napotnika in pa še razstavo pod naslovom »Grafika starih mojstrov«, kjer je zbranih 32 listov celjske grafične zbirke. Vse tri razstave so odprte od 23. 6. do 1. sept. 1963. — Na sliki: Albrecht Dürer: Dudaš, bakrorez, 1514

---

kočeno, ker mora pogledati kazalo vseh deset letnikov Kronike oz. celo 17 letnikov, če je podatek tako površen, da ne loči sedanje Kronike od predvojne Kronike slovenskih mest (7 letn.). Dijaku, ki je prišel s podatkom, da bo našel material za temo »Svetovna avtomobilska produkcija« v listih »Life« in »Novoe vremja«, pač nismo mogli pomagati.

Glede tehničnega poslovanja naše knjižnice z dijaki lahko ugotovimo, da vsi dijaki vedo, da je naša knjižnica nacionalna in da se torej »vse dobi« (menda je imel celo list »Mladina« o tem članek), toda tisti, ki jih je o tem poučil, bi jih bil lahko tudi bolj natančno informiral o bibliotečnem poslovanju. Morda je delno tudi naša krivda, da premalo obveščamo javnost o načinu našega poslovanja, o knjižnični mreži po sloveniji in o medbibliotečni izposoji. Tako prihajajo k nam dijaki iz Kopra in Novega mesta in si potem pri nas ogledujejo SBL, Enciklopedijo, Slov. bibliografijo, torej knjige, ki jih ima tudi študijska knjižnica v njihovem kraju. Da obstaja medbibliotečna izposoja, tega dijaki ne vedo in tako je prišel k nam iz Prestranka s kolesom v nevihti dijak po knjigo, ki bi jo bil lahko dobil tudi v postojnski knjižnici ali bi si jo bila ta pri nas zanj izposodila.

Doživel sem, da so prišli maturanti iz oddaljene gimnazije na nekak »šolski izlet« v naše kataloge pod vodstvom profesorjev. Dijaki, ki so bili prvič pri nas, so se zakadili na predalčke in vneto iskali, profesorica in profesor, ki sta sama kot študenta uporabljala naše kataloge, sta jih pa povsem neprizadeto gledala, kakor da malicajo in ne da iščejo v doslej neznanih katalogih.

Omeniti moram tudi častne izjeme. V počitnicah je prišel profesor z dežele k nam in si je ogledal literaturo za temo, ki jo je izbral njegov kandidat. — Profesorica, tudi z dežele, je pri nas poiskala literaturo za več svojih kandidatov in čez nekaj časa so že prišla od dijakov zaprosila za izposojo teh knjig. Na žalost je takih pojavov zelo malo in lahko veljajo kot izjeme.

Odkar so uvedene zaključne naloge na gimnazijah, se to v našem izposojevalnem in informacijskem oddelku občutno pozna, saj je zaradi tega vse slovensko knjižničarstvo na nogah. Z nekaterimi ljudskimi knjižnicami smo zato v stalnih stikih in jim pošiljamo literaturo za naloge, včasih pošiljamo knjige celo naravnost na šolo, če ni v kraju nobene knjižnice ali če ta nima primernih prostorov. Seveda pri tem večkrat opravljamo delo, ki bi ga moral opraviti dijakov profesor. Dijaki nam samo pišejo: »Imam nalogo o tem in tem, prosim, da mi pošljete literaturo.« Taka pisma dobivamo naravnost ali preko krajevne ljudske knjižnice. Dijaki niti ne pišejo, katere jezike obvladajo; naš informator bi moral biti polihistor, da bi izbiral literaturo iz vseh strok, ki naj bi bila primerna za inteligenčno obzorje srednješolca. Profesorji, ki poznajo literaturo svoje stroke, pa mirno čakajo, kaj bodo dijaki napisali. Za stroke, iz katerih si dijaki izbirajo največ nalog (prirodoslovje, zgodovina), potem hitro zmanjka literature, ker je stalno izposojena, večinoma izven Ljubljane. Tako ljubljanski dijaki ne dobe knjige zato, ker si jo je izposodil npr. dijak iz Bele krajine, ki bi jo bil lahko dobil tudi v krajevni ljudski ali v študijski knjižnici v Novem mestu. Zato bi si smeli izvenljubljanski dijaki izposojati v naši knjižnici le v primeru če so že izčrpali vse možnosti na terenu. Dijaki tudi ne vedo, katere vrste knjig posojajo knjižnice na dom in katere ne. Tako je dosti dijakov pismeno prosilo za izposojo revij, ki jih ne posojamo. Ko bi pa ta dijak navedel, katera razprava v tej reviji ga zanima, bi mu morda lahko pomagali, ker imamo za slovenske revije na razpolago tudi separate; tako pa je ostal praznih rok.

Glede vedenja dijakov lahko ugotovim, da je dobro. Knjige vračajo v redu in se drže naših pravil. Pri izposoji prevladujejo seveda slovenske knjige, pri srbohrvatskih knjigah se cirilice izogibajo. Od tuje literature delno uporabljajo angleško, francosko in nemško.

Na osnovi vsega povedanega se lahko vprašamo, ali takšna oblika nalog v sedanji praksi dosega svoj smisel. V sedanji obliki in praksi pomeni že nekako anticipiranje univerzitetnega načina študija, ki je za srednješolce še prezgodnje.

Kolikor bi zaključne naloge še ostale, lahko iz naše prakse pripomnim naslednje:

Profesorji naj bi dijake uvedli v način pisanja razprav. Pri izbiranju nalog naj bi bolj upoštevali dijakov inteligenčni nivo in pa razpoložljivo literaturo. Z vsakim dijakom naj ob izbiri pretresejo probleme naloge in tudi med delom naj jim dajejo natančne individualne napotke. Vse dijake skupno pa naj seznanijo z metodo dela in z glavnimi pomagali. Za izposojo knjig naj bodo dijaki seznanjeni z bibliotečnim poslovanjem in naj si knjige izposojajo v najbližji knjižnici, ljudski oz. študijski, ali pa preko nje,

MILOŠ RYBÁŘ
Narodna in univerzitetna knjižnica

PROGRAM
založbe Mladinska knjiga v šolskem letu 1963/64

NAJDIHOJCA (kartonske slikanice) – vrednost knjig cca 1.400.–
- — Poklici I. J. Ciuha (že izšlo)
- — Poklici II. J. Ciuha (že izšlo)
- — Poklici III. J. Ciuha
- — Vozila J. Ciuha
- — Domače živali. M. Jemec
- — Peljemo se. M. Jemec

ZBIRKA ZVEZDICA (poceni slikanice) – skupna vrednost cca 1.000.–
- — Janko in Metka. Priredil France Bevk. Ilustracije R. Piščanec
- — Moj dežnik je lahko balon. Ela Peroci. Ilustracije M. Stupica
- — Sneguljčica. J. in W. Grimm. Prevod Fran Albreht. Ilustracije M. Stupica
- — Mojca Pokrajculja. Koroška narodna. Ilustracije M. Kralj
- — Kraljevič in obrt. Bolgarska narodna. Ilustracije L. Koporc

SLIKANICE – skupna vrednost cca 2.000.–
- — Sreda je po četrtku. M. Alečković. Ilustracije Djordje Miladinović
- — Puhek v Benetkah. M. Mihelič. Z risbami Melite Vovk
- — Marjanka Vseznalka. Branka Jurca. Z risbami Cite Potokarjeve
- — Hišica iz kock. Ela Peroci. Z risbami Lidije Osterčeve
- — Deček Jarbol. Beno Zupančič. Z risbami Jožeta Ciuhe
- — Pika poka. Lili Novy. Ilustracije Marije Vogelnikove

CICIBANOVA KNJIŽNICA – skupna vrednost cca 6.500.–

a) Domača dela:
- — Pesmi za otroke. Izbral Janko Glaser. Ilustracije Štefan Planinc
- — Ribič Luka in delfin. Tone Seliškar. Ilustracije Janez Vidic
- — Luna je na zemljo padla. Dušan Mevlja. Ilustracije Marjance Jemec

b) iz svetovne književnosti:
- — Drugi pri piratih. Simon Chauffier. Prevedla Mira Mihelič. Ilustracije Cita Potokar
- — Zviti lovec. Karel Novy
- — Popotovanje pravega palčka. Ludvik Aškenazy
- — Ostržek. Collodi
- — Najdihojca. Fran Levstik

c) pomožno šolsko in poljudnoznanstveno čtivo:
- — Ciciban bere 1964
- — Ciciban — vezani letnik, cca 1.100.— cpl.
- — Pionir — vezani letnik, cca 1.100.— cpl.

II. ČEBELICA – skupna vrednost knjig je cca 800.– za broširane, 1.600.– za kartonirane
- — Hudobna in pridna deklica. Charles Perrault. Ilustracije Ančke Gošnik-Godec
- — Taščica. Zima Vrščaj. Ilustracije Jože Ciuha
- — Trnjulčica. J. in W. Grimm. Ilustracije Marlenke Stupica
- — Mali samouk, Boris Pahor
- — Srnjaček. Danilo Lokar. Risbe Cita Potokar
- — Dopoldanski in popoldanski otroci. Marja Cerkovnik. Risbe Marjanca Jemec
- — Košček koruznega kruha. F. Novšak. Ilustracije Vladimir Lakovič
- — Nahod v živalskem vrtu. Desanka Maksimovič. Ilustracije Sava Nikolić

III. KNJIŽNICA ZA ŠOLARJE – skupna vrednost knjig je cca 7.500.–
- — Tudi v vesolju odveč. Milivoj Matošec. Prevedel Lojze Maruško. Ilustriral Štefan Planinc
- — Pasje življenje. Ludvik Aškenazy. Povesti. Risbe po originalu
- — Basni. Krylov. Prevedel Mile Klopčič. Ilustrirala Melita Vovk
- — Ptički brez gnezda. Fran Milčinski. Ilustracije Hinko Smrekar. Ponatis
- — Otroci samote. France Bevk
- — Rolf Gozdovnik. Thompson Ernest Peton
- — Rižejedec Savi. Götz R. Richter
- — Robinzon Cruzoe. Defoe Daniel
- — Bobri. J. Jalen

IZBRANA SELIŠKARJEVA DELA – skupna vrednost knjig je cca 2.800.–
- — Rudi. Risbe Stane Kumar
- — Deklica z junaškim srcem. Risbe Janez Vidic
- — Janko in Metka
- — Posadka brez ladje

IV. KNJIŽNICA SINJEGA GALEBA – skupaj 9 knjig cca 1.700.– za broširane, 4.500.– za cpl.
- — Tatič. France Bevk
- — Hči mestnega sodnika in druge zgodbe. Josip Jurčič. Ilustracije Nikolaj Omersa
- — Sadako hoče živeti. Karl Bruckner. Prevedla Alenka Bole. Ilustracije Maria Sorger
- — Dogodek v tihi ulici. Pavel Vežinov. Prevedel Matej Rode. Ilustrirala Melita Vovk
- — Hiša ob bolnišnici. Valja Styblova. Prevod Zdenka Jerman
- — Mehikanec. Jack London. Prevedla Gitica Jakopin
- — Serjoža. Vera Panova. Ilustrirala Tinca Stegovec
- — Mravlje. Žabe. Fran Erjavec
- — Odiseja. Homer-Sovre

V. ZLATA PTICA – skupaj 4 knjige cca 5.600.–
- — Tisoč in ena noč I, Tisoč in ena noč II. Angleške pravljice. Japonske pravljice

VI. KNJIŽNICA KONDOR – skupaj 8 knjig cca 1.600.– za broširane, cca 4.000.– za cpl.
- — Črtice. Ivan Cankar
- — Pesmi. Oton Župančič
- — Esej med dvema vojnama. Franc Zadravec
- — Kmetske slike. Janko Kersnik
- — Pesmi. Simon Gregorčič
- — Novele. N. V. Gogolj
- — Pesmi. Kette-Murn-Cankar
- — Proza. Ivan Potrč
- — Rodno mesto. J. Kozak. Ponatis

VII. KNJIŽNICA SIVI KONDOR (izbira posameznih del) – skupaj cca 3.000.–
- — Pesmi. A. S. Puškin (dvojezična izdaja)
- — Gilgameš. Prevedel Mirko Avsenak. Uredil Franček Bohanec
- — Dve drami. A. Miller
- — Antologija srbske lirike. B. Popović (kooperacija z založbo Savremena škola)
- — Šakuntala. Kalidasa

VIII. LEVSTIKOV HRAM 1963 – skupaj 4 knjige cca 5.500.– ppl., 6.800.– cpl., 8.200.– plus
- — Pravda za seržanta Grišo. Arnold Zweig. Prevedel L. Mrzel. Že izšlo
- — Strastno življenje Amedea Modiglianija. Andrè Salmon. Prevedli Ada Škerl in Sonja Plaskan
- — Ljubov Kabo. Težki koraki. Prevedla Vera Brnčič
- — Brezdomci. Štefan Žeromski. Prevedel Franc Jakopin

IX. ŽEPNA KNJIGA ŠKOLJKA – 12 × 250.– za broš., 12 × 480.– za krt.
- — Tu je vest prepovedana. Anders-Eatherly. Prevedel L. Mrzel. Že izšlo
- — Lepa Imperija. H. de Balzac. Prevedel A. Debeljak. Že izšlo
- — Zapiski majorja Thompsona. Pierre Daninos. Prevedla Marija Kovač. Že izšlo
- — Kresni ples. F. E. Sillanpää. Prevedla Mimi Malenšek
- — Spomini na partizanska leta. Zbral, pripravil in uredil Ferdo Godina
- — Mož v sivi flanelasti obleki. Sloan Wilson. Prevedla Seta Oblak (dvojna št.)
- — Hoteli so v Anglijo. Singmund Evensmo. Prevedel Janko Moder
- — Sovji dan. Leonardo Sciascia. Prevedel Ciril Zlobec
- — Na kmetih. Ivan Potrč. Ponatis (dvojna št.)

X. ZBIRKA KOZMOS (izbira posameznih del) – skupno cca 17.000.–
- — Sociologija. A. Žun. Izbor tekstov
- — Stroj in mišljenje. Rovenski
- — Pomorstvo. M. Šober
- — Zgodovina kraljevine Jugoslavije. M. Mikuž
- — Gastronomija. Matjašič — cca 800.—
- — Predhodniki sodobnega oblikovanja. N. Pevsner
- — Knjiga o gobah. V. Petkovšek cca 1.500.—
- — Knjiga o lepem vedenju. Jože Šircelj
- — Slovensko slovstvo do 1848. Lino Legiša
- — Telesna kultura in šport. D. Stepišnik
- — Dramaturški vademecum. Vl. Kralj
- — Zgodovina evropske in ameriške književnosti od renesanse do danes. Paul van Tieghen
- — Prešeren. A. Slodnjak — cca 2.500.—
- — Svetovna književnost II. — cca 700.—
- — Šolsko čtivo v tujih jezikih (nova zbirka drobnih tekstov 10 à 40.—)
- — Glagolske oblike (v petih jezikih) cca 400.—

XI. ZBIRKA GLOBUS – skupno cca 6.000.–
- — Operacija - 1000. Codaux, Lavigne, Matieu, Potie. Prevedla H. Kunaver. Že izšlo
- — Kolumba vesolja. Jurij Gagarin. Prevedel Dušan Željeznov
- — Dežela vzhajajočega sonca. Vojin Šantić. Prevedel Albert Širok
- — Oceanija. Dr. Dušan Savnik

XII. PRIRODA IN LJUDJE
- — Človek. Božo Škerl — cca 3.000.—
- — Svet zvoka in glasbe. Miroslav Adlešič — cca 3.000.—
- — Svet znanosti. Walt Disney — cca 3.000.—
- — Varstvo pred jedrskim sevanjem. Dr. Alenka Dekleva — cca 1.000.—
- — Jamarski priročnik. Gams. Priročniki cca 800.—
- — Priročnik Unesco — cca 800.—
- — Mladi kemik II. Maks Prezelj — cca 800.—
- — Mladi vedež. Ponatis — cca 2.500.—

XIII. IGRA IN DELO – skupno cca 1.700.–
- — Model P 141. Jože Prhavc — cca 200.—
- — Vesele Ure. Dr. Niko Kuret — cca 1.500.—
- — Elektromotorček — cca 150.

XIV. SIGMA – skupno cca 3.000.–
- — Uvod v teorijo informacij. Jamnik
- — Numerično izračunavanje enačb. Dr. France Bohte
- — Teorija množic. Dr. Niko Prijatelj

XV. IZ ŽIVLJENJA RASTLIN, ŽIVALI IN SVETA KAMNIN – skupno cca 3.500.–
- — Nevretenčarji. Polenec, Matjašič, Tarman cca 3.500.—

XVI. EKSPERIMENTALNE OMARICE à cca 3.500.–
- — Kemija. Joško Batestin
- — Mikroskop pionir. Joško Batestin
- — Radiotehnik. Viktor Avbelj

XVII. DICKENSOVA IZBRANA DELA – skupno cca 7.000.–
- — Mala Dorit. Dve knjigi. Prevedla Mira Mihelič
- — Domey in sin. Prevedla Mira Mihelič

XVIII. ZBIRKA KULTURA
- — Pisma moji hčerki. Nehru — cca 1.500.—
- — Zgodovina srca. Richard L. Morus. Prevedel Cvetko Zagorski — cca 2.000.—
- — Anabasis-Kirova vzgoja. Ksenofont. Prevedel Janez Fašalek — cca 1.500.—
- — Monografija Franceta Miheliča. Spremna beseda France Stele — cca 2.500.—
- — Zgodovina grške književnosti — cca 2.500.—

XIX. KOMET – skupno cca 1.000.–
- — Uničujoči zakoni. Hubert Monteilhot. Prevedel Jaro Komac
- — Bedaki umirajo v petek. A. A. Fair. Prevedel Branko Perko
- — Krivda drugega. Edgar Wallace. Prevedel Rudolf Kresal
- — Ko Jagnje krotak. Lockridge
- — Bayleyska skrivnost. Symons

XX. POMOŽNI UČBENIKI skupno cca 2.000.–
- — Živali na velikem popotovanju. Gerold Alschner. Prevedel Fran Onič
- — Človek in narava. Tarman. Ilustracije Božo Kos
- — Človek, ki je svet spremenil. V. Walther
- — Najboljši prijatelj. V. Walther

XXI. K. MAY 3 ZVEZKI à 200.–

XXII. FRITZ STEUBEN skupno cca 3.000.–
- — Hitra noga in bela puščica
- — Leteča puščica
- — Rdeči vihar

Založba si pridržuje pravico, da vrstni red knjig izpremeni ali zamenja navedene knjige z drugimi, če bo nujno potrebno. Isto velja tudi za eventualne spremembe pri cenah.

RAZPISI DELOVNIH MEST

Šolski odbor OSNOVNE ŠOLE V ČRNOMLJU razpisuje naslednja delovna mesta:
1 predmetni učitelj ali profesor za angleški jezik — družinsko stanovanje;
1 predmetni učitelj ali profesor za matematiko — samsko stanovanje;
1 predmetni učitelj ali profesor za fiziko — samsko stanovanje.

Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite Šolskemu ptt centru Ljubljana, Celjska ulica 30, do 20. julija.

ŠOLSKI PTT CENTER LJUBLJANA, Celjska ulica 30
razpisuje
naslednja delovna mesta:
2 vzgojitelja,
1 vzgojiteljico.
Pogoji: potrebna pedagoška izobrazba.

ŠOLSKI ODBOR OSNOVNE ŠOLE RENČE
razpisuje
naslednji dve delovni mesti:
— učitelj za matematiko in fiziko, U—PRU—P;
— učitelj za biologijo in kemijo, U—PRU—P.
Za obe delovni mesti je preskrbljeno novo komfortno družinsko ali samsko stanovanje.
Zagotovljeno je tudi nadomestilo za stanarino in kurivo. Kraj ima ugodne prometne zveze z avtobusom in vlakom.
Prijave s privoljenjem SO pošljite najkasneje do 15. avgusta t. l. na naslov: Šolski odbor osnovne šole Renče, p. Renče.

SVET ZA ŠOLSTVO PRI OBČINSKI SKUPŠČINI LJUBLJANA-BEŽIGRAD razpisuje sledeča delovna mesta:

1. Osnovna šola dr. Vita Kraigherja, Trg 9. maja:
ravnatelj — PRU ali P.
pomočnik ravnatelja — U, PRU ali P.

2. Osnovna šola Mirana Jarca, Pričeva 12:
učitelj za angleški jezik — PRU ali P.

3. Vzgojno varstveni zavod Dunje Ščurk, Trg 9. maja:
vzgojiteljica za predšolske otroke — Srednja vzgojiteljska šola.

Za delovna mesta pod št. 1 vložite prošnje na ObLO Ljubljana-Bežigrad, pod 2 na šolo in pod 3 pa na vzgojni zavod.

Šolski odbor OSNOVNE ŠOLE PORTOROŽ razpisuje 3 učiteljska mesta v šol. letu 1963/64. Prednost imajo učitelji z znanjem ital. jezika, a po možnosti tudi angl. jezika ter imajo veselje do glasbenega pouka. Stanovanja ni.

OSNOVNA ŠOLA II — MURSKA SOBOTA razpisuje:
1 učitelj za glasbeni pouk, PRU ali U, sposoben voditi pevski zbor. Prednost ima U, sposoben prevzeti tamburaški zbor;
1 učitelj za likovni in tehnični pouk, PRU ali P.
Samska stanovanja pri privatnikih.

Šolski odbor OSNOV. ŠOLE ANTONA AŠKERCA, RIMSKE TOPLICE, razpisuje v šol. l. 1963/64 službeno mesto učitelja za angl. jezik, P ali PRU.
Samsko ali družinsko stanovanje — 3-sobno v novem bloku. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

GIMNAZIJA V KRANJU razpisuje mesto PROFESORJA FIZIKE IN MATEMATIKE. Prijave pošljite na upravo šole.

II. GIMNAZIJA V LJUBLJANI razpisuje naslednja uslužbenska mesta:
1. z visoko strokovno izobrazbo mesta pomočnika ravnatelja, šolskega psihologa, profesorja za matematiko in fiziko ter profesorja za glasbeno vzgojo,
2. z višjo strokovno izobrazbo mesta dveh predmetnih učiteljev za predvojaško vzgojo in predmetnega učitelja za tehnični pouk (elektrotehnično stroko).
Osebni dohodki pripadajo po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanj šola ne more preskrbeti. Razpis velja do zasedbe razpisanih mest.

ZAČASNI ŠOLSKI ODBOR GIMNAZIJE V LJUTOMERU razpisuje delovno mesto profesorja za telesno vzgojo.
Pogoj: visoka ali višja šola za telesno vzgojo.
Prošnjo s kratkim življenjepisom vložite pri Obč. ljudskem odboru Ljutomer.
Družinsko stanovanje bo zagotovljeno do konca leta 1963, samsko pa ob pričetku pouka na šoli. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

S 1. septembrom 1963 potrebuje VAJENSKI DOM SENTVID št. 5, Ljubljana
2 vzgojitelja s srednjo ali višjo izobrazbo s polnim delovnim časom.
Mesečni prejemki so po tarifnem pravilniku. Na razpolago so samska stanovanja.

Upravni odbor ZAVODA ZA USPOSABLJANJE INVALIDNE MLADINE V KAMNIKU razpisuje naslednja prosta delovna mesta:
1. učitelja za matematiko in fiziko — P ali PRU — enosobno stanovanje 1. septembra 1963;
2. učitelja za zemljepis in zgodovino — P ali PRU — družinsko stanovanje februarja 1964;
3. učitelja za tehnični in likovni pouk — P ali PRU;
4. vzgojitelja za vzgojno delo v internatu — samska soba v januarju 1964;
5. učitelja praktičnega pouka — elektro stroke — visokokvalificiran delavec v elektro stroki.
Nastop službe 1. septembra 1963. Osebni dohodki po pravilniku Zavoda. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

ZAVOD ZA PROSVETNO PEDAGOŠKO SLUŽBO KRANJ razpisuje prosta sistemizirana delovna mesta:
1. stalni svetovalec za matematiko, P— kandidat mora imeti dovršeno prirodoslovno-matematično fakulteto in najmanj 5 let službe v posvetni službi;
2. svetovalec za osnovne šole, višja ali visoka izobrazba prosvetne stroke, strokovni izpit, nad 5 let prakse v učnovzgojnem delu.
Razpis ostane v veljavi do zasedbe delovnih mest.

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ V LJUBLJANI razpisuje mesto kustosa razstavne zbirke.
V poštev pridejo diplomirani pedagogi ali zgodovinarji z največ 10 let službe. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe kolkovane s 50 din poslati na naslov muzeja Poljanska c. 28. Priložiti je treba življenjepis z opisom študija in dosedanjega službovanja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

"PROSVETNI DELAVEC"
izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SR Slovenije — Izhaja štirinajstdnevno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva 32-722, int. 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1 — Telefon uprave 22-284 — Poštni predal 355-VII — Letna naročnina 400 din, za šole in druge ustanove 700 din — Stev. tek. računa 600-14/608-16 — Tiska ČZP "Ljudska pravica".

Tekstilna trgovina v Kresiji

nudi najlepšo izbiro tkanin za obleke in dekorativno blago.

Novost za Ljubljano pa je trgovina
»MOŠKE MODE«
na Trubarjevi cesti 27.
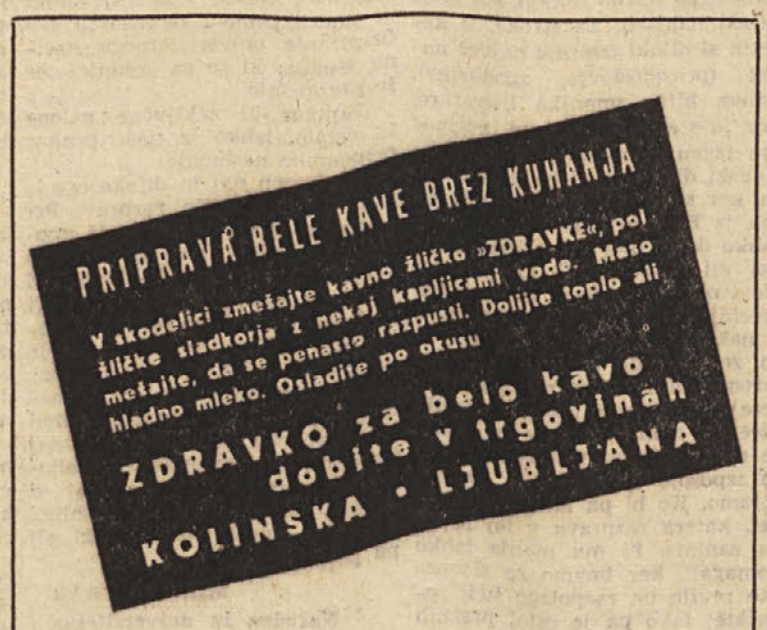
Poslovalnice
»CVETA«
s trikotažno in tekstilno galanterijo so vedno lepo založene.